

Bib: 322693

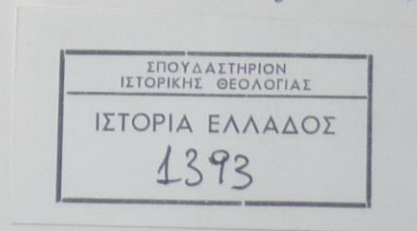
Α. Δ. ΔΕΛΗΜΠΑΣΗ

ΣΥΜΒΟΛΗ ΕΙΣ ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΓΛΩΣΣΙΚΟΝ ΖΗΤΗΜΑ

Η ΕΘΝΙΚΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ, Η ΕΘΝΙΚΗ
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΚΑΘΑΡΕΥΟΥΣΑ ΚΑΙ ΤΑ
ΠΑΤΕΡΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ

Αρ. υπηρ. 7772

ΑΘΗΝΑΙ 1972

I.E. 1393

	Σελ.
ΠΡΟΛΟΓΟΣ.....	3
A'. Η ΔΗΜΟΤΙΚΗ, Η ΚΑΘΑΡΕΥΟΥΣΑ ΚΑΙ Η ΑΠΛΗ ΚΑΘΑΡΕΥΟΥΣΑ.....	5
1. Ἡ δημοτική.....	5
2. Ἡ καθαρύουσα.....	11
3. Ἡ ἀπλή καθαρύουσα.....	12
B'. Η ΕΘΝΙΚΗ ΑΠΑΝΤΗΣΙΣ.....	23
1. Ἡ ἐθνική γλώσσα.....	23
2. Ἡ ἐθνική καθαρύουσα.....	25
3. Προτεινόμενα μέτρα.....	28
ΕΠΙΛΟΓΟΣ.....	31

Κατὰ τὰς ἡμέρας ταύτας ἀνακινεῖται καὶ πάλιν τὸ ἐλληνικὸν γλωσσικὸν ζήτημα. Ἀρμόδιοι κυβερνητικοὶ παράγοντες πληροφοροῦν τοὺς Ἕλληνας, ὅτι ἡ Πολιτεία ἀντιμετωπίζει σοβαρῶς τὸ ζήτημα τοῦτο, διὰ δὲ τοῦ τύπου διεξάγονται σχετικαὶ συζητήσεις. Ταῦτα γίνονται, καθ' ἣν στιγμὴν, ἐκ τῶν Ἑλλήνων, ἄλλοι μὲν θεωροῦν τὸ ἐλληνικὸν γλωσσικὸν θέμα ἀνάξιον ἀπασχολήσεως, ἄλλοι δὲ ἐπιδιώκουν νὰ παρασύρουν τὴν Πολιτείαν πρὸς τὰς ἰδίας αὐτῶν ἀπόψεις, ἕτεροι δέ, ἀνησυχοῦντες, τονίζουσι τὴν ἀνάγκην, ὅπως τὸ γλωσσικὸν ζήτημα τῆς Ἑλλάδος ἀντιμετωπισθῇ βάσει ἐθνικῶν κριτηρίων. Προσπάθειαν συμβολῆς εἰς ὀρθὴν λύσιν τοῦ ἐλληνικοῦ γλωσσικοῦ ζητήματος ἀποτελοῦν καὶ τὰ ἐκτιθέμενα εἰς τὸ παρὸν τεῦχος. Τὸ τεῦχος τοῦτο διαιρεῖται εἰς δύο τμήματα. Εἰς τὸ πρῶτον τμήμα ἐκτίθενται κρίσεις ἐπὶ τῆς δημοτικῆς, ἐπὶ τῆς καθαρουσύσης καὶ τῆς ἀπλῆς καθαρουσύσης, θίγεται δὲ καὶ τὸ θέμα τῶν αἰτίων, ἕνεκα τῶν ὁποίων ἐδημιουργήθη τὸ ἐν λόγῳ ζήτημα. Εἰς τὸ δεῦτερον τμήμα γίνεται λόγος περὶ τῆς ἐθνικῆς ἐλληνικῆς γλώσσης καὶ τῆς ἐθνικῆς ἐλληνικῆς καθαρουσύσης, ἐν τέλει δὲ ἐκτίθενται προτάσεις τινές, ἀφορῶσαι εἰς τὰ ἐνδεικνύμενα νὰ ληφθῶν μέτρα, χάριν τῆς ἐλληνοπρεποῦς καὶ ἐθνωφελοῦς λύσεως τοῦ εἰρημένου γλωσσικοῦ ζητήματος.

Η ΔΗΜΟΤΙΚΗ, Η ΚΑΘΑΡΕΥΟΥΣΑ ΚΑΙ Η ΑΓΙΑ ΚΑΘΑΡΕΥΟΥΣΑ

Ἐπὶ τοῦ ἑλληνικοῦ γλωσσικοῦ ζητήματος ἀκούονται συνήθως τρεῖς ἀπόψεις. Πολλοὶ μάχονται ὑπὲρ τῆς δημοτικῆς, ἕτεροι τάσσονται ὑπὲρ τῆς καθαρευούσης καὶ τρίτοι ὑποστηρίζουν τὸν συνδυασμὸν ἢ συνύπαρξιν καθαρευούσης καὶ δημοτικῆς. Ἐκτός, ὅμως, τῶν τριῶν τούτων ἀπαντήσεων, ὑφίσταται καὶ τετάρτη, ἢ ἀπάντησις δηλαδὴ τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους, τὴν ὁποίαν παραδόξως παραθεωροῦν οἱ περὶ ἑλληνικῆς γλώσσης ὁμιλοῦντες ἢ καὶ λογομαχοῦντες.

1. Ἡ δημοτικὴ

Οἱ ὑπερμαχοῦντες τῆς δημοτικῆς, ἀποκλειστικῶς σκεπτόμενοι, παραθεωροῦν ὅτι ἡ λεγομένη δημοτικὴ γλῶσσα εἶναι διὰ τὸν λαὸν ἀνύπαρκτος, διὰ τὴν ὀρθὴν ἑλληνικὴν ἔκφρασιν ἀπρόσφορος καὶ διὰ τὸ Ἑλληνικὸν Ἔθνος, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀνθρωπότητα ὅλην, ἀσύμφορος. Εἶναι ἀνύπαρκτος διὰ τὸν Ἑλληνικὸν λαὸν ἡ δημοτικὴ, καθ' ὅτι οὗτος δὲν ὁμιλεῖ τὸ τεχνητὸν τοῦτο γλωσσικὸν κατασκευάσμα τοῦ γραφείου, ἀλλὰ τὰ κατὰ τόπους πατροπαράδοτα γλωσσικὰ ἰδιώματα αὐτοῦ, ἐπιποθῶν τὴν γλωσσικὴν του ἀνοδὸν πρὸς τὴν τελείαν γλῶσσαν τοῦ Ἔθνους. Ἀπόδειξιν τοῦτου ἀποτελεῖ καὶ ἡ ἀποτυχία τῶν μαχητικῶν δημοτικιστῶν νὰ ἐπιβάλουν τὴν δημοτικὴν τῶν εἰς τὸν Ἑλληνικὸν λαόν, ἂν καὶ ἀγωνίζονται ὑπὲρ τούτου μετὰ ἐντυπωσιακοῦ φανατισμοῦ. Παρὰ τὸν ἐπίμονον τοῦτον γλωσσικὸν ἀγῶνα τῶν δημοτικιστῶν, ὁ Ἑλληνικὸς λαός, ἐξακολουθεῖ καὶ τὰ ἰδιώματα αὐτοῦ νὰ λαλῇ καὶ τὴν καθαρῆσαν νὰ ἐννοῇ, ἀλλὰ, βοηθούμενος μικρὸν, καὶ τὴν ἐθνικὴν του γλῶσσαν νὰ ἀντιλαμβάνεται, ὁμοιάζων ἐν τῇ μέρει τούτῃ πρὸς τοὺς ρέοντας ποταμούς, τῶν ὁποίων τὰ ὕδατα συνεχίζουσι νὰ κυλοῦν ὅπως καὶ προηγουμένως, παρ' ὅλην τὴν ὑπεράνω αὐτῶν ἐκσάσασαν καὶ μαινομένην θύελλαν καὶ καταγίδα. Τοῦτο ἐξ ἄλλου καταφαίνεται καὶ ἐκ τοῦ γεγονότος, ὅτι οἱ Ἕλληνες μαθηταὶ μανθάνουσι εὐχερέστερον ὅχι τὴν δημοτικὴν, ἀλλὰ τὴν καθαρῆσαν, ὅταν αὕτη ὄντως διδάσκειται εἰς αὐτούς.

Οἱ δημοτικισταὶ ἐπικαλοῦνται ὑπὲρ τοῦ περιέργως ἐπιμόνου γλωσσικοῦ ἀγῶνός τῶν τὴν θεωρίαν περὶ φυσικῆς ἐξελιξέως τῆς γλώσσης,

καθ' ἣν ἡ γλῶσσα δὲν μένει στάσιμος καὶ ἡ αὐτή, ἀλλὰ παραλλάσσει κατὰ ἐποχάς, ἐπεὶδὴ ἐξελιίσσεται ἐν χρόνῳ φυσικῶς. Ὡς ἐκ τούτου, ἐπιβάλλεται ὁ ἄνθρωπος νὰ ἀκολουθῇ τὴν φυσικὴν ροὴν τῆς γλώσσης καὶ νὰ ἀποδέχεται τὰς ἐκάστοτε μεταβολὰς ταύτης, μὴ ἀντιδρῶν πρὸς τὴν φύσιν, μηδὲ ἀρνούμενος τὸ ἐξελικτικὸν ἔργον αὐτῆς. Ὅθεν εἶναι ἀναγκαῖον, κατὰ τοὺς ὑποστηρικτὰς τῆς θεωρίας ταύτης δημοτικιστὰς, ὅπως ἡ Ἑλλάς καθιερώσῃ σήμερον νέον καὶ σύγχρονον εἶδος γλώσσης, δηλαδὴ τὴν δημοτικὴν. Ἀλλὰ πλανῶνται καὶ ὡς πρὸς τοῦτο οἱ ὑπὸ φυσιοκρατικῆς νοστροπίας διεπόμενοι δημοτικισταί. Ἡ γλῶσσα δὲν ὑφίσταται ἐν τῷ κόσμῳ ὡς τι τὸ ἀνεξάρτητον καὶ αὐτόνομον καὶ ἐκτὸς τοῦ ἀνθρώπου κείμενον, ἀλλὰ ὡς ἐκδήλωσις τῆς πνευματικῆς ἀνθρωπίνης ὑπάρξεως. Ἐνεκα τούτου, αὕτη δὲν ἐξελιίσσεται ἀσχέτως τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλὰ συναναπτύσσεται πάντοτε μετ' αὐτοῦ καὶ δι' αὐτοῦ καὶ δὴ, καθὼς οὗτος προοδεύει ἢ ὀπισθοδρομεῖ. Τοῦτο μαρτυρεῖ αὕτη αὕτη ἡ ἐργώδης γλωσσοπλαστικὴ προσπάθεια τῶν δημοτικιστῶν, μάλιστα δὲ ἡ εὐκαίρως — ἀκαίρως ἐπιδίωξις τούτων, ὅπως ἡ δημοτικὴ των ἐπιβλήθη εἰς τὸν Ἑλληνικὸν λαὸν καὶ διὰ πολιτειακῶν νομοθετικῶν μέτρων! Τὸ αὐτὸ δὲ διδάσκει καὶ ἡ ἱστορία τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους, καθ' ὅτι ἐν αὐτῇ ἡ ἑλληνικὴ γλῶσσα δὲν ἐξελιίχθη ἄνευ προσπάθειας, ἀλλ' ἀνεπτύχθη ἐν τῇ πορείᾳ τοῦ ἔθνικοῦ βίου, ἐπεὶδὴ ἐκαλλιεργήθη ἐπιμελῶς παρὰ τῶν σοφῶν ζητούντων Ἑλλήνων, μάλιστα δὲ τῶν κατὰ σχολὰς φιλοσοφούντων ἢ φιλολογούντων.

Βεβαίως, «παράγει... τὸ σχῆμα τοῦ κόσμου τούτου» καὶ «τὰ πάντα ῥεῖ» ἐν αὐτῇ, ἀλλ' ὅμως, ὡς ἐλέχθη ἤδη, ὅχι ὡς μεμονωμένα καὶ ἀνεξάρτητα ἀπ' ἀλλήλων, ἀλλ' ὡς ἀλληλένδετα καὶ ὅχι πάντοτε πρὸς τὸ κρεῖττον, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὸ χεῖρον ἢ τὸ χείριστον. Οἱ ὀπαδοὶ τῆς δημοτικῆς δὲν κατῴρθωσαν νὰ πείσουν τοὺς σοβαρῶς σκεπτομένους, ὅτι τὸ προτεινόμενον παρ' αὐτῶν νεωτεριστικὸν γλωσσικὸν κατασκευάσμα εἶναι ὄντως τὸ κράτιστον. Τὸ δὲ ἐκπληκτικώτερον, οὗτοι δὲν ἠδυνήθησαν νὰ ἐμφανίσουν εἰσέτι σταθεροῦ χαρακτῆρος δημοτικὴν. Διότι, ποία εἶναι ἡ δημοτικὴ; Ἡ μέχρι σήμερον προβαλλομένη ὡς τοιαύτη, ἡ διακρινομένη διὰ τὸ ἀσύμφωνον τῶν τεχνολογούντων αὐτὴν καὶ τὸ εὐτρεπτον τῶν λέξεων, τῶν τύπων κ.λπ., ἡ μεταμορφωμένη καὶ μεταβαλλομένη ὡς ἄλλοθιαιῶς φερόμενον νέφος, ἢ ἡ μέλλουσα νὰ προέλθῃ ἐκ τῆς ἀπαύστου ταύτης τροπῆς καὶ τῆς μέχρι σήμερον ἀποτυχούσης γλωσσοπλαστικῆς προσπάθειας τῶν δημοτικιστῶν; Ἐὰν ἡ δημοτικὴ εὐρίσκειται εἰς τὸ στάδιον τῆς διαμορφώσεως καὶ πρέπει νὰ ἀναμείνῃ τις τὸν μελλοντικὸν τοκετὸν τῆς, διὰ νὰ ἴδῃ ὅποια εἶναι αὕτη, τοῦτο σημαίνει, ὅτι ἡ διαφημιζομένη δημοτικὴ γλῶσσα εἶναι ὄντως ἀνύπαρκτος, ὅχι μόνον διὰ τοὺς

ἀναζητοῦντας αὐτὴν καὶ μὴ εὐρίσκοντας, εἰ μὴ γλωσσικὴν ταραχὴν, ἀλλὰ καὶ δι' αὐτοὺς τούτους τοὺς υπερμάχους τῆς δημοτικιστῆς. Τοιοῦτοτρόπως οἱ δημοτικισταὶ ἐμφανίζονται νὰ μάχωνται μὲν ἐρρωμένως ὑπὲρ τῆς δημοτικῆς, ὡς ὑπὲρ τῆς τελειωτέρας τῶν γλωσσῶν, νὰ ἀδυνατοῦν ὅμως νὰ ἐπιδείξουν ταύτην καὶ εἰς ἑαυτούς. Οἱ δημοτικισταὶ εἶναι, ἀληθῶς, οἱ ἀκλόνητοι πιστοὶ τῆς ἀσταθοῦς δημοτικῆς καὶ οἱ βεβαίως ἐλπίζοντες, ὅτι κάποτε θὰ ἐμφανισθῇ ἡ σταθεροῦ χαρακτῆρος δημοτικὴ καὶ τοῦτο, θάσσει τῆς ἀρχῆς τῆς τῶν πάντων ροῆς καὶ ἐξελιίξεως!

Ἡ δημοτικὴ εἶναι ἀπρόσφορος διὰ τὴν ἑλληνοπρεπῆ καὶ χριστιανοπρεπῆ ἔκφρασιν, ὡς οὕσα γλῶσσα ἄπλαστος καὶ ἀσταθῆς καὶ στενὴ. Τῷ ὄντι, πῶς νὰ ἐκφρασθῇ τις ἄνευ κινδύνου ἐσφαλμένης διατυπώσεως καὶ παρανοήσεως διὰ γλώσσης ἀπλάστου καὶ ἀσχηματίστου, ὡς εἶναι ἡ δημοτικὴ, τὰς ὑφίστας ἀνθρωπίνης ἰδέας, εἰς τὰς ὁποίας ὑψώθη τὸ ἑλληνικὸν πνεῦμα ζητούν τὴν ἀλήθειαν, καὶ τὰς ὑπεράνω τῆς ἀνθρωπίνης νοητικῆς καταλήψεως ἐκτεινομένας ἀληθείας τῆς Θείας Ἀποκαλύψεως, εἰς τὸ φῶς τῶν ὁποίων ἐπαναπαύεται ἡ ἑλληνικὴ ψυχὴ; Πῶς νὰ ἐκδηλώσῃ τις τὰ ἀνώτερα διώματα καὶ τὰ πλούσια συναίσθηματα τῆς πνευματικῆς πρὸς τὰ ἄνω φορᾶς καὶ τῆς ἀνόδου πρὸς τὸν Θεόν, τῆς χριστιανικῆς ψυχικῆς καθαρότητος καὶ ἀγιότητος, τῆς χριστιανικῆς ἀγάπης καὶ ἀγαλλιᾶσεως, ὅλον τοῦτον τὸν ἀνώτερον, τὸν ὄριμον καὶ πλούσιον ἐσωτερικὸν κόσμον τοῦ Ὁρθοδόξου Χριστιανοῦ Ἑλληνοῦ, διὰ γλώσσης ἀναναπτύκτου καὶ ἀνωρίμου, ἢ ὁποία ἀνακύπτει ἀσθενῆς κάτωθεν καὶ εἶναι κατάλληλος διὰ τὰ κάτω κείμενα; Ἡ ἀπαίτησις τῶν δημοτικιστῶν νὰ χρησιμοποιοῦνται μόνον ἡ δημοτικὴ διὰ τὴν ἔκφρασιν τοῦ περιεχομένου τῆς ἑλληνικῆς ψυχῆς, ἔχει πολλὰς ὁμοιότητας πρὸς τὴν ξένην καὶ ἀναρχικὴν ἐκείνην ἐπιδίωξιν ἀφρόνων τινῶν, ὅπως οἱ ἀποδεδειγμένως ἄπλαστοι καὶ ἀνωρίμοι εἰσέτι νέοι ἐπιφορτισθοῦν τὰ συντριπτικὰ δι' αὐτοὺς βάρη τῶν καθηκόντων τῶν ὄριμων καὶ μορφωμένων μὲ συνέπειαν, οἱ μὲν ὄριμοι νὰ ἀχρηστεύονται ὡς βοηθοὶ τῶν ἀνωρίμων, οἱ δὲ ἀνώριμοι οὔτε τὰ καθήκοντα τῶν πρώτων νὰ ἐκτελοῦν, οὔτε πρὸς τὴν ὀριμότητα νὰ φέρωνται, ὡς ἔδει, ἀλλὰ νὰ ἐκτρέπωνται τῆς ἀληθινῆς ὁδοῦ τῆς ζωῆς, νὰ ἀποκόπτονται τοῦ καρποφόρου δένδρου τῆς ὑγιούς κοινωνίας καὶ νὰ πίπτουν ἀποτυγχάνοντες ἐν βίῳ, ὡς ἄλλοι τετρωμένοι ἄωροι καρποὶ. Ἡ ἀνώριμος καὶ ἄπλαστος δημοτικὴ ἀδυνατεῖ νὰ θαστάσῃ τὸ μέγα θάρος τοῦ ἀνωτέρου πνευματικοῦ πλοῦτος τοῦ Ὁρθοδόξου Χριστιανοῦ Ἑλληνοῦ Ἔθνους, καὶ δὲν προσφέρεται εἰς ὁρθὴν καὶ ἀπλανῆ ἔκφρασιν αὐτοῦ.

Ἐπὶ πλέον, πῶς νὰ ἐμπιστευθῇ τις τὴν ὡς ἄνω ἔκφρασιν εἰς τὴν ἀσταθῆ καὶ ἀεὶ μεταβαλλομένην δημοτικὴν. Τὸ σήμερον οὕτω νοούμενον καὶ

αὔριον ἄλλως ἐκλαμβανόμενον γλωσσικὸν λήμμα δὲν συντελεῖ θεβαίως εἰς ἀσφαλῆ ἔκφρασιν τῶν νοημάτων, τῶν αἰσθημάτων καὶ βιωμάτων, ἀλλ' εἰς συγκεχυμένην ἔκφορὰν αὐτῶν. Ἡ λαϊκὴ ὁμιλία παραλλάσσει μὲν ἀπὸ τόπου εἰς τόπον, λόγῳ τῶν πατροπαραδότων ἰδιωμάτων, ἔχει ὅμως σημασιολογικὴν σταθερότητα. Ἡ δημοτικὴ, στερουμένη τοιαύτης σταθερότητος καὶ χαρακτηριζομένη διὰ τὴν σημασιολογικὴν ἀσταθείαν, μεταβάλλεται ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν κατὰ τὰς ἐμπνεύσεις ἢ ἰδιοτροπίας τῶν αὐτοσχεδιαστῶν τῆς. Γίνεται δὲ καταφανές, ὅτι διὰ τῆς ἀσταθείας ταύτης καὶ τῆς ἀκαταστασίας τῆς δημοτικῆς, διασαλεύεται ἢ σταθερὰ ἑλληνικὴ ἀντίληψις, ὑπονομεύεται ἢ ἐννοιολογικὴ ἐνότης τῆς ἑλληνικῆς ψυχῆς καὶ προκαλεῖται ἰδεολογικὴ σύγχυσις καὶ δυσπιστία πρὸς τὴν παραδεδομένην ὑπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους ἀλήθειαν. Ἡ δυσπιστία δὲ αὕτη συντελεῖ εἰς τὸ νὰ ἀποβάλλεται ἀπὸ τῆς ψυχῆς ὁ θαυμασμός πρὸς τὴν ἑλληνικὴν πνευματικὴν δημιουργίαν καὶ νὰ ὑπεισέρχεται, ἀντ' αὐτοῦ, ἡ ὑποτίμησις ταύτης καὶ ἡ εἰρωνικὴ διάθεσις πρὸς αὐτήν.

Τὸ ἀπρόσφορον τῆς δημοτικῆς διὰ τὴν ἑλληνικὴν ἔκφρασιν γίνεται ἔτι πλέον κατανοητόν, ἐὰν συνοπολογισθῇ εἰς τὰ ἀνωτέρω καὶ ἡ στενότης ταύτης. Εἶναι δὲ ἡ στενότης τῆς δημοτικῆς τοσαύτη, ὥστε νὰ ὑποστηρίζεται σοβαρῶς, ὅτι δὲν εἶναι δυνατόν νὰ μὴ καταπέσῃ αὕτη εἰς τὴν ἀκοκαλουμένην «μαλλιάρην», ἐὰν θελήσῃ νὰ χρησιμοποίησῃ περισσοτέρας τῶν συνήθων χιλίων περίπου λέξεων τῆς καθημερινῆς ὁμιλίας. Ἐφ' ὅσον, λοιπόν, τοσαύτη εἶναι ἡ πτωχεία τῆς δημοτικῆς, πρὸς τὴν νὰ στραφῶμεν πρὸς αὐτήν, ἐγκαταλείποντες τοὺς μεγίστους καὶ ἀνεκτιμήτου ἀξίας θησαυροὺς τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης τῶν χιλιάδων λέξεων; Πανταχοῦ καὶ πάντοτε, εἶναι ἴδιον τῶν πενήτων ἢ στροφῆ πρὸς τὰ πτωχά, τῶν ὁποίων οὗτοι στεροῦνται, καὶ οὐχὶ τῶν πλουσίων, εἰς τοὺς ὁποίους περισσεύουν τὰ ἀγαθά. Ἐξ ἄλλου, εἶναι ὄντως ἀναμφίβολον γνώρισμα ἀφροσύνης ἢ ἐγκατάλειψις τῶν ἑλληνικῶν γλωσσικῶν θησαυρῶν, χάριν τῶν πενητρῶν τῆς δημοτικῆς προσφορῶν καὶ τούτων ἀθεβαίων!

Ἡ δημοτικὴ εἶναι καὶ ἀσύμφορος ἔθνικῶς. Ἡ νεωτερίζουσα αὕτη γλώσσα παρεμβάλλεται ὡς περιέργον γλωσσικὸν σινικὸν τεῖχος, διαχωρίζον τὸ παρὸν ἀπὸ τοῦ ἔθνικοῦ παρελθόντος καὶ ἀποκρύπτον ἀπὸ τῶν σημερινῶν Ἑλλήνων τοὺς ἀνυπερβλήτους θησαυροὺς τῶν παλαιότερων σοφῶν καὶ ἱερῶν ἑλληνικῶν κειμένων. Τοιοῦτοτρόπως διακόπτεται ἢ συνέχεια τῆς ἔθνικῆς συνειδήσεως διὰ τὰ σύγχρονα τέκνα τῆς Ἑλλάδος, ὡς καὶ ἡ τροφοδοσία τούτων διὰ τῆς ἀληθείας μὲ συνέπειαν, τὴν πνευματικὴν ἀδιταμίωσιν αὐτῶν καὶ τὸν κίνδυνον ἀφομοιώσεως των παρὰ λαῶν ὑποδεεστέρων μὲν τοῦ Ἑλληνικοῦ ὑπερτέρων ὅμως τῶν στερουμένων τῶν χριστιανικῶν καὶ ἑλληνικῶν πνευματικῶν ἀγαθῶν τοιούτων Ἑλλήνων.

Ὁ κίνδυνος οὗτος γίνεται ἔτι καταφανής, ἐὰν τις ἀναλογισθῇ, ὅτι σήμερον ἡ ἐπικοινωνία καὶ ἀλληλεπήδρασις τῶν λαῶν ὑπερβαίνει πᾶσαν προηγουμένην, ἢ ἐπιστημονικὴ καὶ τεχνολογικὴ ἐπιβολὴ τῶν ἀλλοεθνῶν ἐπὶ τῶν Ἑλλήνων εἶναι ἰσχυροτάτη, οἱ δὲ ξενόγλωσσοι ἐπιστημονικοί, τεχνολογικοὶ καὶ τεχνικοὶ ὄροι εἰσέρχονται παμπληθεῖς εἰς τὸ ἑλληνικὸν λεξιλόγιον. Οἱ Ἑλληνες ἀδυνατοῦν ἐπὶ τοῦ παρόντος νὰ ἀντιμετωπίσουν ἀποτελεσματικῶς ἐπὶ ὕλικῷ καὶ πρακτικῷ πεδίῳ τὰς ἀφομοιωτικὰς δι' αὐτοὺς ἐπιρροὰς τῶν ξένων, ὡς ὑπολοιοῦμενοι ἐν τούτῳ ἔναντι αὐτῶν. Δύνανται, ὅμως, οὗτοι νὰ ἀποκρούσουν ταύτας εὐχερῶς ἐπὶ πνευματικῷ πεδίῳ, ἐν τῷ ὁποίῳ οἱ μὲν ξένοι ὑστεροῦν, οἱ δὲ διὰ τῶν ἑλληνικῶν κειμένων πνευματικῶς τρεφόμενοι Ἑλληνες ὑπερέχουν τόσον, ὅσον ἀφίσταται ἢ ἀληθῆς ἀντίληψις περὶ τῶν πραγμάτων ἀπὸ τῆς πεπλανημένης τοιαύτης. Οἱ Ἑλληνες, μὴ ἀποξενούμενοι τῶν χριστιανικῶν καὶ προχριστιανικῶν ἑλληνικῶν κειμένων των, ἀλλὰ ἐντροφῶντες εἰς ταῦτα καὶ ὀπλιζόμενοι διὰ τῆς νοηματικῆς καὶ ἐννοιολογικῆς αὐτῶν πανοπλίας, εἶναι εἰς θέσιν νὰ κοτορθώσουν λαμπρὰν πνευματικὴν νίκην εἰς τὸν διεξαγόμενον σήμερον περὶ ὑπάρξεως ἀγωνία των, νὰ ἀξιολογήσουν ὀρθῶς τὰς ὕλικὰς καὶ πρακτικὰς ἐπιδόσεις τοῦ κόσμου καὶ νὰ ἐνωματώσουν ταύτας εἰς νέαν χριστιανοπρεπῆ καὶ ἑλληνοπρεπῆ πνευματικὴν καὶ ὕλικὴν δημιουργίαν, ἐπ' ὠφελείᾳ τῆς Ἑλλάδος, ἀλλὰ καὶ τῶν λοιπῶν ἐθνῶν. Γίνεται δὲ ἀντιληπτόν, ὅτι ἡ σωτηριώδης αὕτη δημιουργία τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους ὑφίσταται πέδησιν εἰς τὴν λεγομένην δημοτικὴν, καθ' ὅτι δι' αὐτῆς οἱ Ἑλληνες ἀποξενώνονται τῶν πνευματικῶν πηγῶν τοῦ Ἔθνους των καὶ ἀποστεροῦνται τῆς πατροπαραδότου ἐκείνης πνευματικῆς δυνάμεως καὶ ἰσχύος, διὰ τῆς ὁποίας ἀνδρίζονται καὶ νικοῦν οἱ ἀγωνισταί.

Οἱ δημοτικισταὶ ἰσχυρίζονται πρὸς ἐπίρρωσιν τῆς θέσεώς των, ὅτι διὰ τῆς δημοτικῆς των συγκαταβαίνουν δῆθεν πρὸς τὸν λαὸν καὶ γίνονται καταληπτοὶ παρ' αὐτοῦ. Τοῦτο ὅμως λέγοντες, δηλοῦν ἀφελῶς ὅτι ὑποτιμοῦν τὴν ἀντιληπτικὴν ἱκανότητα τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ καὶ παραθεωροῦν τὴν φυσικὴν ἔφεσιν τούτου πρὸς μόρφωσιν καὶ πνευματικὴν ἀνοδον, ἐπαιρόμενοι τοιοῦτοτρόπως ἔναντι αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ διαχωρίζοντες ἑαυτοὺς ἀπ' αὐτοῦ, ὡς κειμένου κατώτερον ἑαυτῶν. Ὑποτιμοῦν τὴν ἀντιληπτικὴν ἱκανότητα τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ οἱ δημοτικισταί, καθ' ὅτι οὗτος δὲν ἐννοεῖ μόνον τὴν δημοτικὴν τῶν χιλίων λέξεων, ὡς ἄλλος ἀπολίτιστος καὶ ἄγριος λαός, ἀλλὰ καὶ τὴν καθαρεύουσαν, διὰ μικρᾶς δὲ βοήθειας καὶ τὴν ἔθνικὴν γλῶσσαν τῶν χιλιάδων ἑλληνικῶν λέξεων. Παραθεωροῦν δὲ οὗτοι τὴν φυσικὴν ἔφεσιν τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ πρὸς περαιτέρω μόρφωσιν καὶ πνευματικὴν ἀνοδον, καθ' ὅτι ὁ λαός οὗτος, ἐν ἀντιθέσει πρὸς ἄλλους μόνον πρὸς τὰ ὕλικά καὶ τὰ κάτω βλέποντας, ἐπι-

ποθεῖ τὴν μορφωτικὴν πρόδον ὑπεράνω τοῦ γλωσσικοῦ σημείου, εἰς τὸ ὅποιον ἤδη εὐρίσκεται καὶ ὄχι τὴν καθήλωσίν του εἰς αὐτό. Χάριν δὲ τῆς ἀντιπροσδευτικῆς καὶ ἀντιπνευματικῆς ταύτης γλωσσικῆς καθηλώσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ, ἐργάζονται οἱ δημοτικισταί, καθ' ὅτι οὗτοι, θάσει τῆς ἀναφερθείσης ἀρχῆς αὐτῶν τῆς γλωσσικῆς συγκαταβάσεως, προσφέρουν εἰς τὸν λαὸν ὅ,τι οὗτος εὐχερῶς κατ' αὐτοὺς κατανοεῖ, ἢ ὅ,τι κατ' αὐτοὺς πάλιν ἐξ αὐτοῦ προέρχεται, καὶ οὕτως ἀποκλείουν δι' αὐτὸν τὸ γλωσσικῶς δυσκατάληπτον, ἢ κατ' ἀρχὰς ἀκατάληπτον καὶ ὑπεράνω τούτου κείμενον, τὴν προσφορὰν τῶν ὁπίων ἀπαιτεῖ ἢ μορφωτικὴν προσπάθεια. Τοιαῦτα φρονοῦν οἱ δημοτικισταί προκειμένου ὄχι μόνον περὶ τοῦ λαοῦ γενικῶς, ἀλλὰ καὶ περὶ τῆς μορφωτικῆς ὑπὲρ αὐτοῦ ἐργασίας διὰ τῆς Παιδείας. Οἱ ὑπερμαχοῦντες τῆς δημοτικῆς ὑπηρετοῦν ἀντιμορφωτικὴν τάσιν καὶ ἀντιπαιδευτικὴν προσπάθειαν διὰ τὸν Ἑλληνικὸν λαόν, τὴν ὁποίαν, θεβαίως, οὗτος, εὐαίσθητος ὢν καὶ εὐθικτος, οὔτε ἐγκρίνει, οὔτε ἀνέχεται. Διὰ τῆς δημοτικῆς πολεμεῖται ἡ ἐθνικὴ ἑλληνικὴ γλῶσσα, πλήττεται τὸ ὑγιὲς ἐθνικὸν φρόνημα τῶν Ἑλλήνων, μειώνεται ἡ ἐθνικὴ αὐτῶν συνείδησις, ἀποβάλλεται ἡ ἑλληνικὴ καθολικὴ ἀντίληψις καὶ ἐγκαταλείπεται ἡ ὀρθόδοξος χριστιανικὴ ἀλήθεια. Τοιοῦτοτρόπως οἱ Ἑλληνες ἀποβαίνουν ἀνίκανοι μὲν διὰ τὰς ὑψηλὰς πνευματικὰς ἀνατάσεις καὶ ἀνωτέρας ἐκπολιτιστικὰς ἐπιδιώξεις τοῦ ἔθνους των, ἱκανοὶ δὲ μόνον νὰ ἀκούουν παθητικῶς καὶ ἀποδέχονται ἡττοπαθῶς ἰστορικοῦ καὶ ἀνθεθνικῆς διδασκαλίας καὶ θεωρίας, ὑπὲρ τῶν ὁπίων μόνον θάσει τῆς ἀγνοίας τῆς ἀληθείας δύναται τις νὰ παραδεχθῆ νομιζόμενα ἐπιχειρήματα!

Εἶναι, τέλος, ἀσύμφορος ἡ καθιέρωσις τῆς δημοτικῆς ἐν Ἑλλάδι καὶ διὰ τὴν ὅλην ἀνθρωπότητα, καθ' ὅτι ὁ πλοῦτος τῶν πρὸ Χριστοῦ ἑλληνικῶν κειμένων καὶ οἱ θεοὶ θησαυροὶ τῶν ἑλληνικῶν κειμένων τῶν Ἀγίων Γραφῶν καὶ τῶν Πατέρων τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας εἶναι μὲν ἀτίμητος κληρονομία τοῦ Ὀρθοδόξου Ἑλληνικοῦ ἔθνους, προσρρίζεται ὅμως καὶ δι' ἅπαντας τοὺς λαοὺς τῆς γῆς. Ἡ δὲ αἴσθησις τῆς γλώσσης τῶν κειμένων τούτων ὑφίσταται ζῶσα καὶ ὀρθὴ μόνον ἐντὸς τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους. Διὸ ὁ ἀφανισμὸς τῆς πολιτικῆς ταύτης γλωσσικῆς αἰσθήσεως δι' οἰουδήποτε τρόπον, ὡς ἐν προκειμένῳ διὰ τῆς καθιέρωσεως τῆς δημοτικῆς, ἀποτελεῖ ὄχι μόνον ἐθνικὴν πνευματικὴν αὐτοκτονίαν διὰ τὴν Ἑλλάδα, ἀλλὰ καὶ πνευματικὸν φόνον διὰ τὴν ὅλην ἀνθρωπότητα. Τοῦτο γίνεται ἀντιληπτὸν καὶ ἐκ τοῦ ὅτι, ὅπου, μετὰ τὸν Κύριον καὶ τοὺς Ἀποστόλους, ὁ Χριστιανισμὸς ἐδιδάχθη εἰς ἑτέραν γλῶσσαν, ἐκτὸς τῆς ἑλληνικῆς, ἢ ἐν ἀγνοίᾳ τῆς ἑλληνικῆς, κατὰ κανόνα παρενοήθη καὶ ἐξέκλινεν ἀπὸ τῆς Ὀρθοδοξίας εἰς αἵρεσιν. Ἐν τῶν ὑφίστων καθη-

κόντων τῆς Ἑλλάδος τῶν Ὀρθοδόξων Ἑλλήνων Χριστιανῶν πρὸς τὸν Θεόν, πρὸς ἑαυτὴν καὶ τὴν ἀνθρωπότητα εἶναι καὶ ἡ πάση δυνάμει καὶ θυσίᾳ διατήρησις ζωῆς τῆς ὀρθῆς αἰσθήσεως τῆς γλώσσης τῶν ἑλληνικῶν κειμένων. Τὸ καθήκον ὅμως τοῦτο παραβαίνουν οἱ ὑπερμαχοὶ τῆς δημοτικῆς, οἱ ὅποιοι δι' αὐτῆς στρέφονται ἐναντίον τῆς συντηρήσεως τῆς ἐθνικῆς ταύτης γλωσσικῆς αἰσθήσεως.

2. Ἡ καθαρεύουσα

Ἡ καθαρεύουσα συνδέεται μὲν στενῶς πρὸς τὴν τελείαν γλῶσσαν τῶν ἑλληνικῶν κειμένων καὶ ἱκανοποιεῖ ἀρκούντως τὴν ἔφεσιν τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ πρὸς ἀληθῆ γλωσσικὴν μορφωτικὴν ἄνοιον, δὲν δύναται, ὅμως, νὰ θεωρηθῆ ἱκανοποιητικὴ καὶ τελεία, ὡς πάσχουσα ἐκ μονομερείας. Ἡ καθαρεύουσα βασίζεται σχεδὸν ἀποκλειστικῶς ἐπὶ τῶν κειμένων τῶν πρὸ Χριστοῦ ἀρχαίων Ἑλλήνων, ὄχι δὲ καὶ ἐπὶ τῶν χριστιανικῶν ἑλληνικῶν κειμένων. Ἐνεκα τούτου, ἡ γλῶσσα αὕτη ἴσταται ἐνώπιον τοῦ ἔθνους βασίζομένη ὡς μονόπους μόνον ἐπὶ τῆς εἰδωλολατρικῆς ἑλληνικῆς ἀρχαιότητος καὶ μὴ κατορθώσασα νὰ στηριχθῆ ὡς δίπους καὶ ἐπὶ τῆς χριστιανικῆς ἑλληνικῆς περιόδου. Τοιοῦτοτρόπως χωλαίνουσα, προσκρούει εἰς τὸ γλωσσικὸν αἴσθημα τῶν Ἑλλήνων, δὲν κατορθώνει νὰ ἰσορροπήσῃ ἐντὸς τοῦ ἑλληνικοῦ χώρου, ὅπου μόνον τὰ ἀρτιμελῆ καὶ ὑγιᾶ γίνονται ἀποδεκτὰ καὶ τιμῶνται, καὶ ἀδυνατεῖ νὰ ἀκολουθήσῃ τὴν αἰε πορευομένην ἐθνικὴν ζωὴν, νὰ γίνῃ κατὰ πάντα σεβαστὴ παρὰ τῶν Ἑλλήνων καὶ βοηθήσῃ τούτους, ἵνα ἐκφράσουν ἱκανοποιητικῶς τὸ ἀληθὲς ψυχικὸν αὐτῶν περιεχόμενον. Ἡ ἀδιανόητος, ὄντως, παραθεώρησις χριστιανικῶν κειμένων τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης δύο περὶπου χιλιάδων ἐτῶν προκαλεῖ τὸσον μέγα ἐθνικὸν γλωσσικὸν κενόν, ὥστε ἡ καθαρεύουσα ἐπιχειροῦσα ἔνεκα τούτου νὰ μεταπηδήσῃ διὰ παρὰ φύσιν ἄλματος ἀπὸ τῆς προχριστιανικῆς ἑλληνικῆς ἐποχῆς, ἐπὶ τῆς ὁποίας βασίζεται, εἰς τὴν σύγχρονον, ἀναγκάζεται νὰ κάμνῃ τὸσον μέγα πῆδημα, ὥστε ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς ἀδυνατεῖ νὰ τὴν ἀκολουθήσῃ, αὕτη κινδυνεύει νὰ γίνῃ ἐν πολλοῖς καταγέλαστος, οἱ δὲ δημοτικισταὶ εὐρίσκουν πρόσφορον ἔδαφος πρὸς ἀνάπτυξιν τῆς ἀντιμορφωτικῆς καὶ ἀνθεθνικῆς γλωσσοπλαστικῆς προσπάθειάς των. Ὅποια εἶναι ἡ ἀποξένωσις τῆς καθαρευούσης ἀπὸ τῶν χριστιανικῶν ἑλληνικῶν κειμένων, ἀντιλαμβάνεται τις, ἐὰν ἀναλογισθῆ, ὅτι ταῦτα ἀγνοοῦνται παρὰ τῆς Παιδείας τῆς συγχρόνου Ἑλλάδος εἰς τὸσον μέγα βαθμόν, ὥστε τὰ πατερικὰ κείμενα δὲν διδάσκονται οὐδὲ εἰς τὰς Θεολογικὰς Σχολὰς τῆς χώρας. Ἡ καθαρεύουσα θὰ δυναθῆ νὰ ἀπαλλαγῆ τῶν ἀναφερθέντων ἐλαττωμάτων αὐτῆς

μὲν καθαρεύουσα νὰ καθαρῆ τῶν λεγομένων ἀρχαϊσμῶν, ἢ δὲ δημοτικῇ νὰ ἐμπλουτίσῃ τὴν καθαρεύουσαν διὰ ὑποφερτῶν γλωσσικῶν στοιχείων ἐ-
αυτῆς, μὴ ὑπαρχόντων εἰς τὴν πρώτην. Διότι, ὡς κατεδείχθη ἤδη ἀνω-
τέρω, ὁ συνδυασμὸς τῶν δύο τούτων γλωσσῶν, καθαρευούσης καὶ δημο-
τικῆς, εἶναι κατ' ἀρχὴν ἀδύνατος. Ὁ δὲ διὰ δανεισμῶ ἐκ τούτων σχη-
ματισμὸς νέου τινὸς εἶδους ἑλληνικῆς γλώσσης εἶναι προβληματικός,
καθ' ὅτι ἐπιχειρεῖται ἄνευ τοῦ ἐθνικοῦ ἐκείνου γλωσσικοῦ κριτηρίου, διὰ
τοῦ ὁποίου δύναται νὰ γίνῃ ἢ ἐπιλογὴ τῶν καταλλήλων γλωσσικῶν στοι-
χείων ἐκ τῆς καθαρευούσης καὶ τῆς δημοτικῆς καὶ ἡ ἀρμονικὴ καὶ ἀ-
ληθῆς σύνθεσις αὐτῶν εἰς ἓν γλωσσικὸν ὄλον, ἐπιβαλλόμενον εἰς τὸν νοῦν,
εὐαρεστοῦν τὸ συναίσθημα καὶ ἱκανοποιῶν τὴν ἑλληνικὴν γλωσσικὴν συν-
εἶδησιν. Τοῦτο δέ, διότι θάσις τοῦ σχηματισμοῦ τῆς ἀπλῆς καθαρευούσης
τίθεται ὄχι ἢ γλῶσσα τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους, ἀλλ' ὁ συμβιβασμὸς τῆς
ὑπαρχούσης διγλωσσίας. Ἐπομένως, δὲν παύει καὶ ἡ γλῶσσα αὕτη νὰ εἶ-
ναι τεχνητὴ καὶ δὴ τεχνητοτέρα τῶν προλεχθέντων καὶ συνεπῶς δυσπροσ-
ἄρμωτος, ἢ μᾶλλον ἀπροσάρμωτος εἰς τὴν ἑλληνικὴν πραγματικότητά.

Ἐξ ἄλλου, ἡ τυχὸν δημιουργία τῆς ὡς ἄνω νοουμένης ἀπλῆς καθα-
ρευούσης θὰ προκαλέσῃ τὴν ἐμφάνισιν ἐν Ἑλλάδι καὶ τρίτης γλωσσικῆς
παρατάξεως μὲ συνεπειὰς ἀποκαρδιωτικὰς, ἢ δεινάς. Ἡ, δηλαδή, θὰ ἠτ-
τηθῇ ἢ νέα αὕτη γλωσσικὴ μερὶς ὑπὸ τῶν γνωστῶν δύο προγενεστέρων,
ὁπότε θὰ συνεχισθῇ ὁ ἀγὼν ἐπικρατήσεως δημοτικῆς καὶ καθαρευούσης,
ἢ αὕτη θὰ κατορθώσῃ νὰ διατηρηθῇ μαχομένη ἐπὶ ζῆμιά τοῦ ἑλληνικοῦ
γλωσσικοῦ θέματος, καθ' ὅτι ἡ διγλωσσία θὰ καταστῇ τριγλωσσία. Ἀλ-
λὰ καὶ ἐν τῇ περιπτώσει ἢ ἀπλῆ καθαρεύουσα δυναθῇ νὰ ἀφανίσῃ τὴν
δημοτικὴν καὶ τὴν καθαρεύουσαν, ὅπερ λίαν ἀπίθανον, ἢ μᾶλλον ἀδύνα-
τον, καὶ ἀντικαταστήσῃ ταύτας δι' ἑαυτῆς, καὶ πάλιν εἰς οὐδὲν σχεδὸν
θὰ ὠφελῆθῃ τὸ Ἔθνος. Ἡ ὑποτιθεμένη νέα αὕτη γλῶσσα θὰ εἶναι, ὡς
ἐλέχθη ἤδη, πάλιν δημιουργημὰ γλωσσοπλαστικῆς προσπαθείας τοῦ γρα-
φείου καὶ ξένης πρὸς τὸν Ἑλληνικὸν λαόν. Θὰ ἀποτελῇ καρπὸν τεχνητοῦ
συμβιβασμοῦ καὶ ὄχι προῖόν τῆς ἐπιδράσεως τῆς τελείας ἑλληνικῆς γλώσ-
σης τῶν ἑλληνικῶν κειμένων, τῆς θαυμασίας γλωσσικῆς αἰσθήσεως τοῦ
Ἑλληνικοῦ λαοῦ καὶ τῆς ἑλληνοπρεποῦς γλωσσικῆς προσπαθείας τῶν
ἐθνικῶς φρονούντων καὶ ἐργαζομένων γλωσσοτεχνῶν. Ὅτι δὲ εἰς τοιοῦ-
τος ἀλλότριος τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους γλωσσικὸς καρπὸς δὲν εἶναι δυ-
νατὸν νὰ γίνῃ εὐαρέστως ἀποδεκτὸς παρ' αὐτοῦ, ὡς εἰθισμένου εἰς ἐκλε-
κτοὺς καρποὺς ἀληθινῆς δημιουργίας, δὲν χρειάζονται πλείονες λόγοι,
διὰ νὰ γίνῃ κατανοητόν.

Τὸ ἀδιέξοδον, εἰς τὸ ὅποιον ἄγονται αἱ ἀναφερθεῖσαι λύσεις τοῦ
ἑλληνικοῦ γλωσσικοῦ ζητήματος, καταφαίνεται εἰς τὴν ἀποψιν ἐκείνων,

ὅτινες τάσσονται ὑπὲρ τῆς κοινῆς λαϊκῆς ὁμιλίας. Οἱ ὑποστηρίζοντες τὴν
ἀποψιν ταύτην, ἀπελπισθέντες διὰ τὴν λύσιν τοῦ γλωσσικοῦ ζητήματος
τῆς Ἑλλάδος, ἀπορρίπτουν ὡς ματαίαν πᾶσαν προτεινομένην λύσιν τού-
του καὶ τάσσονται ὑπὲρ τῆς ἐγκαταλείψεως τοῦ ὄλου θέματος εἰς τὴν
γλωσσοπλαστικὴν δυνατότητα τοῦ λαοῦ καὶ τὸν φυσικὸν καὶ ἄνευ κατα-
βολῆς προσπαθείας σχηματισμὸν τῆς γλώσσης διὰ τῆς καθ' ἡμέραν κοι-
νῆς λαϊκῆς ὁμιλίας. Ἀφίστατε, λέγουν οὗτοι, ἀβίαστον καὶ ἐλευθέραν τὴν
ἐξέλιξιν τῆς γλώσσης εἰς τὸ στόμα τοῦ λαοῦ, καὶ αὕτη, οὕτω δι' αὐτοῦ
πορευομένη, θὰ καταλήξῃ κάπου, ὅπου καὶ θὰ σταθεροποιηθῇ.

Ἡ ἀποψὶς αὕτη δύναται νὰ χαρακτηρισθῇ ὡς λύσις ἀπελπισίας.
Διὰ ταύτης ἀπορρίπτεται πᾶσα ὑπὲρ τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης προσπάθεια
ὡς ματαία, ἐν ὀνόματι τῆς φυσικῆς πορείας τῆς γλώσσης. Ἡ ἀντίληψις
αὕτη περὶ φυσικῆς πορείας τῆς γλώσσης ταυτίζεται, προφανῶς, πρὸς τὴν
μνημονευθεῖσαν πεπλανημένην θεωρίαν τῶν δημοτικιστῶν περὶ φυσικῆς
ἐξελίξεως τῆς γλώσσης, μὲ τὴν διαφορὰν ὅτι οἱ τελευταῖοι οὗτοι, ἀσυ-
νεπεῖς ὄντες, ἐνῶ ὑποστηρίζουν ὅτι ἡ γλῶσσα ἐξελίσσεται φυσικῶς, ὄχι
μόνον ἐπεμβαίνουν εἰς τὴν κατ' αὐτοὺς φυσικὴν ταύτην ἐξέλιξιν, ἀλλὰ καὶ
ἀγωνίζονται πάσῃ δυνάμει, ἵνα ἡ γλῶσσα διαμορφωθῇ, ὅπως αὐτοὶ τὴν
ἐννοοῦν καὶ τὴν θέλουν! Προσέτι, διὰ τῆς ἐν λόγῳ ἀπόψεως, ἐνῶ ἀπο-
κρούεται ἡ προσφορὰ τῶν ἐθνοπρεπῶς ἀντιμετωπιζόντων τὸ γλωσσικὸν
ζήτημα τῆς Ἑλλάδος, ἐγκαταλείπεται ἐλεύθερον τὸ πεδίον δράσεως εἰς
πάντα μαχομένον, μετὰ συνεπειὰς ἢ ἄνευ συνεπειὰς πρὸς τὰς ἰδίας αὐτοῦ
ἀρχάς, ὑπὲρ τῆς ἐπιβολῆς καὶ ἐπικρατήσεως τῆς οἰασθῆποτε πεπλανη-
μένης γλωσσικῆς αὐτοῦ λύσεως. Οὕτως, ἢ μὲν ἐθνικὴ γλῶσσα ἀφίεται
ἀκάλυπτος καὶ ἀνυπεράσπιστος, ὁ δὲ λαὸς ἐγκαταλείπεται μόνος, ἵνα λύ-
σῃ αὐτός, ἀκαθοδήγητος καὶ ἀβοήθητος, τὸ γλωσσικὸν ζήτημα μὲ ἀποτε-
λεσμα, νὰ πίπτῃ θῦμα τῶν ἐπιβούλων τῆς γλώσσης τοῦ Ἔθνους.

Ἐπὶ τούτοις, ἢ ἀναφερθεῖσα ἀποψὶς περὶ ἐγκαταλείψεως τοῦ γλωσ-
σικοῦ ζητήματος τῆς Ἑλλάδος εἰς τὴν λαϊκὴν ὁμιλίαν βασίζεται ἐπὶ δει-
νῆς συγχύσεως τῶν σχέσεων ἑλληνικῆς γλώσσης καὶ ὁμιλίας τοῦ λαοῦ.
Οἱ ὁπαδοὶ τῆς ἀπόψεως ταύτης παρέχουν τὴν ἐντύπωσιν, ὅτι ταυτίζουν
τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν πρὸς τὴν ὁμιλίαν τοῦ λαοῦ, τὴν ὁποῖαν ἀναγνω-
ρίζουν ὡς αὐτὴν ταύτην τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν, ἢ ὡς τὴν κατάληξιν καὶ
τὸ τέρμα τῆς κατ' αὐτοὺς φυσικῶς πορευομένης ἑλληνικῆς γλώσσης. Εἶναι
ὅμως προφανές, ὅτι ἡ ὁμιλία τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ δὲν ἀποτελεῖ τὸ ὄλον καὶ
τὸ τέλειον περιεχόμενον τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης, ἀλλὰ μόνον τὸ κατώτερον
ὄλικόν ταύτης, τοῦ ὁποίου τὸ ἀνεπεξέργαστον ἢ παρεφθαρμένον εἶναι ἀ-
νάλογον πρὸς τὴν μορφωτικὴν γλωσσικὴν στάθμην τοῦ λαοῦ. Ὑπεράνω
τοῦ λαϊκοῦ τούτου ὄλικου τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης ἴσταται ἢ τελεία ἐθνι-

κή ελληνική γλώσσα, ἤτοι ἡ γλώσσα τῶν κλασσικῶν ἐλληνικῶν κειμένων. Τὴν γλῶσσαν ταύτην ἐδημιούργησε τὸ Ἑλληνικὸν Ἔθνος ἀνὰ τοὺς αἰῶνας, ἐπεξεργασθὲν τὴν λαϊκὴν ὁμιλίαν φιλοκάλως καὶ ἀναγαγὼν ἐκ ταύτης τὴν τελειότεραν τῶν γλωσσῶν, ὅπως ἐκ τῶν φυσικῶν μαρμαρίνων ὄγκων ἐφιλοτέχνησε τὰ ἀριστουργήματα τῆς σμίλης. Πρὸς τὴν τελείαν ταύτην γλῶσσαν πρέπει νὰ ἀνάγεται ἡ λαϊκὴ ὁμιλία, χάριν τῆς γλωσσικῆς προόδου τοῦ λαοῦ. Ἡ δὲ ἀποθάρρυνσις καὶ ἀνακοπή τῆς μορφωτικῆς ταύτης προόδου, χάριν τῆς λαϊκῆς ὁμιλίας, ἀποτελεῖ ἀντιμορφωτικὴν προσπάθειαν, ὁμοίαν ἐκείνης τῶν δημοτικιστῶν, περὶ τῆς ὁποίας ἐγινε λόγος εἰς τὸν οἰκετὸν τόπον. Σημειωθῆτω δέ, ὅτι ἡ διαφορά μεταξὺ λαϊκῆς ὁμιλίας καὶ γραπτῆς γλώσσης ὑφίσταται εἰς πάντας τοὺς πολιτισμένους λαούς.

4. Πόθεν τὸ γλωσσικὸν ζήτημα

Πόθεν ἐγεννήθη τὸ ἐλληνικὸν γλωσσικὸν ζήτημα, τὸ καταλήγον τούτους τελευταίους τούτους καιροὺς εἰς τὸ διαγραφὲν ἀνωτέρω ἀδιέξοδον; Εἶναι πρόδηλον, ὅτι τὸ ζήτημα τοῦτο δὲν θὰ προέκυπτεν, ἐάν, ἐκτὸς τῶν γενομένων σχετικῶν παρεκκλίσεων ἐπὶ εἰκονομαχίας, ἐπὶ φραγκοκρατίας καὶ Παλαιολόγων, δὲν ἐπῆρχετο διὰ τὸ Ἔθνος ἡ νύξ τῆς τουρκοκρατίας. Ἀλλὰ καὶ μετὰ τὴν τουρκοκρατίαν, δὲν θὰ ἐδημιουργεῖτο τοῦτο, ἐάν οἱ ἀσχοληθέντες μὲ τὴν ἐλληνικὴν γλῶσσαν ἠκολούθουν τὴν γλωσσικὴν παράδοσιν τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους καὶ δὲν ἐμμιούντο τυφλῶς τοὺς ἄλλα φρονούντας ἄλλοθενεῖς. Οἱ Ἕλληγες καὶ κατὰ τοὺς χρόνους ἀκόμη τῆς σκληρῆς τουρκικῆς δουλείας, ἀκολουθοῦντες πατροπαράδοτον τακτικὴν, ἐχρησιμοποιοῦν διὰ τὴν κατὰ δύναμιν μόρφωσίν των ἐντὸς τῶν κρυφῶν σχολείων πρὸ παντὸς χριστιανικὰ ἐλληνικὰ κείμενα. Διὰ τῶν κειμένων τούτων ἐτράφησαν αἱ ψυχαὶ τῶν Ἑλλήνων ἱερομαρτύρων καὶ ἐθνομαρτύρων τύπου ἀγίου Κοσμᾶ τοῦ Αἰτωλοῦ, καὶ τῶν ὑπὲρ τῆς πίστεως καὶ τῆς πατρίδος ἀγωνιστῶν καὶ ἡρώων τοῦ ἐθνικοῦ ἀγῶνος τοῦ 1821. Ὅταν δὲ ἡ Ἑλλὰς ἀνέκτεσε τὴν ἀνεξαρτησίαν της καὶ οἱ Ἕλληγες ἀνέπνευσαν ἐλευθεροὶ καὶ ἐπεζήτησαν τὴν μορφωτικὴν ἄνοδόν των καὶ πρόοδον, καὶ χάριν ταύτης ἀνεζήτησαν ὁδηγούς, εὔρον μὲν τοιοῦτους ἄλλ' οὐχὶ τὰ τῆς Ἑλλάδος, ἀλλ' ἐν πολλοῖς ἀλλότρια φρονούντας. Ἦσαν δὲ οὗτοι οἱ μορφωθέντες ἐν Εὐρώπῃ καὶ πειθηνίως ἐμποτισθέντες διὰ τοῦ πεπλανημένου εὐρωπαϊκοῦ πνεύματος, τοῦ ὁποίου μόλις σήμερον ἀντικρύζει ἤδη ἡ ἀνθρωπότης τὰς κακὰς συνεπείας. Οἱ τοιοῦτοι, λοιπόν, ὁδηγοὶ ἐγίναν ἄκριτοι μιμηταὶ τῶν ἐν τῇ ἐσπερίᾳ συμβαινόντων καὶ παρεδέχθησαν, ὅτι μόρφωσις διὰ τοὺς Ἕλληγας σημαίνει ἀπάρνησιν τῆς ὀρθοδόξου χρι-

στιανικῆς ἐλληνικῆς παραδόσεως καὶ ἀνεπιφύλακτον ἀποδοχὴν καὶ ἀπομίμησιν τῶν δυτικῶν πλανῶν.

ὑπὸ τοιούτου πνεύματος ἐμφορούμενοι, τοιαῦτα καὶ εἰργάζοντο ἐν Ἑλλάδι οἱ ὁδηγοὶ οὗτοι τῆς μορφωτικῆς προσπάθειας τῶν ἄρτι ἐλευθερωθέντων Ἑλλήνων. Ἐπειδὴ, λοιπόν, ἡ Εὐρώπη ἐκαλλιέργει τότε τὰ ἐλληνικὰ κλασσικὰ γράμματα βάσει τῶν κειμένων τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων τῆς πρὸ Χριστοῦ εἰδωλολατρικῆς περιόδου, οἱ ἀσχοληθέντες μὲ τὴν ἐλληνικὴν γλῶσσαν ἐν Ἑλλάδι, ἀντιγράφοντες ἀνεξελέγκτως τὰ ἐν Εὐρώπῃ γινόμενα, ἐβασίσθησαν καὶ αὐτοὶ ἐπὶ τῶν αὐτῶν κειμένων. Τοιοῦτοτρόπως, ἡ πλασθεῖσα παρ' αὐτῶν καθαρεύουσα γλῶσσα ἐστηρίχθη ἐπὶ τῶν ἐλληνικῶν κειμένων τῆς εἰδωλολατρικῆς ἐλληνικῆς περιόδου, κατὰ παραθεώρησιν τῶν ἐλληνικῶν κειμένων τῆς χριστιανικῆς ἐλληνικῆς ἐποχῆς. Ἡ καθαρεύουσα, διδασκομένη διὰ τῆς Ἑλληνικῆς Παιδείας, σὺν τῷ χρόνῳ ἐξώθησε τῆς διδασκαλίας τὰ χριστιανικὰ ἐλληνικὰ κείμενα, χάριν τῆς ἀποκλειστικῆς σχεδὸν χρήσεως τῶν πρὸ Χριστοῦ ἐλληνικῶν κειμένων, εἰς θαθμόν, ὥστε εἰς τὰς ἡμέρας μας τὰ χριστιανικὰ κείμενα νὰ ἀπουσιάζουν καὶ ἐκ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἐκπαιδεύσεως!

Ἡ μονομερῆς αὕτη χρήσις τῶν προχριστιανικῶν ἐλληνικῶν κειμένων ὑπὸ τῶν ὀπαδῶν τῆς καθαρευούσης, ἡ γενομένη εἰς βάρος τῆς πατροπαράδοτου χρήσεως τῶν χριστιανικῶν κειμένων, ἀντιτίθετο εἰς τὴν παράδοσιν τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους καὶ προσέκρουε εἰς τὸ χριστιανικὸν καὶ πατριωτικὸν αἶσθημα τῶν Ἑλλήνων, ἔνεκα δὲ τούτων, προεκάλει παρ' αὐτοῖς ἐθνικὴν δυσφορίαν. Τὴν δυσφορίαν ταύτην τῶν Ἑλλήνων ἐξεμεταλλεύθη ἡ ἀντιδρῶσα πρὸς τὴν καθαρεύουσαν γλωσσικὴ παράταξις τῶν δημοτικιστῶν, χάριν οὐχὶ ἐθνικῶν, ἀλλὰ τῶν ἰδίων αὐτῆς σκοπῶν. Ἡ γλωσσικὴ, δηλαδή, αὕτη μερίς, ἐπικαλουμένη τὴν λαϊκὴν δῆθεν προτίμησιν καὶ ἐν ὀνόματι τῆς δημιώδους ὁμιλίας, ἐπεχείρησε τὴν δημιουργίαν γλώσσης νέας, τῆς καλουμένης δημοτικῆς, διαφόρου τῆς καθαρευούσης ἢ ἀντιτιθεμένης πρὸς αὐτὴν καὶ ἐν πολλοῖς ἀσχέτου πρὸς τὴν ἐθνικὴν γλῶσσαν τοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ ξένης πρὸς τὸ γλωσσικὸν αἶσθημα τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ. Ἡ δημιουργία τῆς ἀλλοτρίας ταύτης γλώσσης ἐπεδιώχθη ἐν Ἑλλάδι πάλιν κατ' ἀπομίμησιν τῶν ἐν Εὐρώπῃ γινόμενων, δηλαδή κατ' ἀντιγραφὴν τῶν ριζοσπαστικῶν κοινωνιολογικῶν κινήσεων τῶν δυτικῶν, αἱ ὁποῖαι παρὰ μὲν τῶν ἐμφορουμένων ὑπὸ τοῦ πεπλανημένου εὐρωπαϊκοῦ πνεύματος θεωροῦνται ὡς σοφαὶ λύσεις τῶν προβλημάτων τοῦ ἀνθρωπίνου βίου, παρὰ δὲ τῶν πιστῶν εἰς τὸ ὀρθόδοξον χριστιανικὸν ἐλληνικὸν πνεῦμα Ἑλλήνων ἐλέγχονται ὡς μωροὶ καὶ ὀλέθριοι πειραματισμοὶ ἐπὶ τῆς μὴ ἐπιδεχομένης πειραματισμῶν ἀνθρωπίνης ζωῆς. Ἡ προσπάθεια δημιουργίας τῆς καθαρευούσης ἐμιμήθη τὴν ἐν Εὐρώπῃ ἀ-

κρως συντηρητικὴν κίνησιν, τὴν στρεφομένην πρὸς τὸ ἀπώτερον ἑλληνικὸν παρελθόν. Ἡ προσπάθεια κατασκευῆς τῆς δημοτικῆς ἀντέγραψε πάλιν τὴν ἐν Εὐρώπῃ ἄκρως ριζοσπαστικὴν νεωτερικὴν κίνησιν, τὴν καταφερομένην μανιακῶς ἐναντίον παντὸς παραδοσιακοῦ καὶ ἀνήκοντος εἰς τὸ παρελθόν, ἀδιακρίτως, ἐὰν τοῦτο εἶναι ἐσφαλμένον ἢ ὀρθόν, ψευδὲς ἢ ἀληθές. Ὅτι δὲ προϊόντα τοιούτων παραληρημάτων κρίνονται ἀπαράδεκτα παρὰ τῶν ὀρθοφρονούντων Ἑλλήνων, οἱ δὲ ἐπιμένοντες εἰς ταῦτα ἄγονται ἠάττον ἢ θράδιον εἰς ἀδιέξοδον, γίνεται ἀτιληπτόν εἰς πάντα διασώζοντα τὸν κοινὸν νοῦν.

Εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῶν ἀνωτέρω παρεθνικῶν γλωσσοπλαστικῶν ἐπιδόσεων συνέβαλε καὶ ὁ δημιουργηθεὶς ἐν τῇ Δύσει μισελληνισμός. Ἡ λιουτπράνδιος κατάκρισις τῆς Δύσεως ἐναντίον τῆς Ἀνατολῆς, ἡ ἀρξάμενη ἀπὸ τοῦ δεκάτου μετὰ Χριστὸν αἰῶνος, ἀποτελεῖ τὴν ἐπὶ αἰῶνας πεπλανημένην ἀντίληψιν τῶν δυτικῶν περὶ τῶν Ἑλλήνων τοῦ χριστιανικοῦ Βυζαντίου καὶ τῶν μέχρι σήμερον κατόπιν αὐτοῦ ἐποχῶν. Πᾶν τὸ μετὰ Χριστὸν ἑλληνικὸν θεωρεῖται παρὰ τῶν ἐμπορουμένων ὑπὸ τῆς ἀντιλήψεως ταύτης ἀσυζητητὴ ἄξιον περιφρονήσεως ἢ ἐπικρίσεως, ἀλλὰ καὶ ἀπορρίψεως, ὡς ἄχρηστον ἢ ἐπιβλαβὲς διὰ τὴν ζωὴν. Ἡ πεπλανημένη καὶ μισελληνικὴ αὕτη ἀντίληψις τῶν δυτικῶν περὶ τῶν Χριστιανῶν Ἑλλήνων ἐπεκάθησεν ὡς ἄλλη ἀχλύς ἐπὶ τῶν πνευμάτων τῶν ἀσχοληθέντων εἴτε μὲ τὴν δημιουργίαν τῆς καθαρειούσης, εἴτε μὲ τὴν κατασκευὴν τῆς δημοτικῆς μὲ ἀποτέλεσμα, ἢ τὴν μονομέρειαν ἢ τὴν ριζοσπαστικὴν ἄρνησιν. Καὶ οἱ μὲν δημιουργοὶ τῆς καθαρειούσης, μὴ δυνήθέντες νὰ ἴδουν τὴν ἀξίαν τῶν χριστιανικῶν κειμένων διὰ τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν, ἐστράφησαν μονομερῶς πρὸς τὰ προχριστιανικά ἑλληνικά κείμενα, οἱ δὲ κατασκευασταὶ τῆς δημοτικῆς, ριζοσπαστικῶς ἐργαζόμενοι, ἀπεστράφησαν ἔχι μόνον τὰ χριστιανικά, ἀλλὰ ἠρνήθησαν καὶ τὰ προχριστιανικά ἑλληνικά κείμενα, ὡς βάσιν τοῦ γλωσσοπλαστικοῦ ἔργου του.

Ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω, ὑπῆρξε καὶ ἕτερος λόγος, ἔνεκα τοῦ ὁποίου ἠκολούθηθη ἐσφαλμένη πορεία ἐπὶ τοῦ ἑλληνικοῦ γλωσσικοῦ θέματος. Σημαντικὸν ρόλον διεδραμάτισεν ἐνταῦθα καὶ ἡ ἀντιθηρησκευτικὴ πολεμική, ἢ ἀντιχριστιανικὴ πραπαγάνδα καὶ ἡ ἀντορθόδοξος κατεύθυνσις τῆς Δύσεως. Ἡ ἀντορθόδοξος κατεύθυνσις τοῦ Παπισμοῦ καὶ ἐν συνεχείᾳ τοῦ Προτεσταντισμοῦ, ἢ ἀντιχριστιανικὴ πραπαγάνδα καὶ ἀντιθηρησκευτικὴ πολεμικὴ τῶν παρασυρθέντων εἰς τὸν ὀρθολογισμόν, τὴν φυσιοκρατίαν καὶ τὸν ὕλισμόν δυτικῶν, πάντα ταῦτα τὰ ἐχθρικά καὶ πολέμια πρὸς τὴν ἀλήθειαν ρεύματα, ἐδημιούργησαν ἐν Εὐρώπῃ πλῆμα δυσμενές ἢ καὶ ἀρνητικὸν διὰ τὰ ὀρθόδοξα πατερικά κείμενα μὲ συνέπειαν, τὴν ἀποστροφὴν πρὸς αὐτά. Τὴν ἀποστροφὴν δὲ ταύτην πρὸς τὰ κείμενα τῶν Πατέ-

ρων ἐπέδειξαν καὶ ἐπιδεικνύουν, δυστυχῶς εἰσέτι, οἱ Ἕλληνες ἐκεῖνοι, οἱ ὁποῖοι ἐδέχθησαν νὰ γίνουν φορεῖς τοῦ πνεύματος τῆς ἀποστασίας τῆς Δύσεως καὶ ὡς ἐκ τούτου διακατέχονται ὑπὸ ἀντιχριστιανικοῦ φρονήματος, ἢ φιλαίρετικῆς διαθέσεως. Τοιούτου φρονήματος καὶ διαθέσεως ὄντες οἱ ἀσχοληθέντες μὲ τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν, ἢ καθ' οἰονδήποτε τρόπον λαβόντες θέσιν ἐναντι ταύτης, εἰργάσθησαν καὶ ἐχρησιμοποίησαν αὐτὴν ἐρήμην τῶν χριστιανικῶν ἑλληνικῶν κειμένων τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας. Καὶ οἱ μὲν δυτικοί, νομίζοντες ὅτι ἀντικρύζουν τὸν Χριστιανισμόν εἰς τὰς ψευδῶς καὶ κακῶς ἐκπροσωπούσας αὐτὸν αἱρέσεις τοῦ Παπισμοῦ καὶ τοῦ Προτεσταντισμοῦ, δικαιολογοῦνται πως διὰ τὴν ἀντιχριστιανικὴν των στάσιν. Ποία, ὅμως, δικαιολογία δύναται νὰ εὑρεθῇ διὰ τοὺς Ὀρθοδόξους Χριστιανούς Ἕλληνας, οἱ ὁποῖοι ἀποστρέφονται τὰ λαμπρὰ δημιουργήματα τοῦ λόγου τῆς ἀμέμπτου Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας των, καὶ δὴ ἐν ὀνόματι τῶν κακοδοξιῶν καὶ τῶν ἀδικημάτων τῶν ἐν τῇ Δύσει αἱρέσεων; Εἶναι, θεαίως, δεινὸν νὰ πλανᾶται τις ἐν τῇ σκότει, εἶναι ὅμως δεινότατον νὰ περιπλανᾶται ὡς ἐν σκότει θαδίξων, ἐνῶ ἐπιλάμπει τὸ ἀνέσπερον φῶς.

Εἰς τὰ ἀνωτέρω δέον νὰ προστεθοῦν ὡς λόγος δημιουργίας τοῦ γλωσσικοῦ ζητήματος τῆς Ἑλλάδος καὶ αἱ ἀντεθνικαὶ ἐκεῖναι κινήσεις, αἱ ὁποῖαι ὡς ἕνα ἐκ τῶν κυρίων στόχων τῆς ἐπιθέσεώς των ἐναντίον τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἔχουν καὶ τὴν γλῶσσαν τῶν Ἑλλήνων. Τὸ ξενοκίνητον ἀντεθνικὸν κίνημα τοῦ κομμουνισμοῦ ἢ μαρξισμοῦ, υἱοθέτησεν ἐν Ἑλλάδι ὡς γλωσσικὸν ὄργανόν του τὴν δημοτικὴν. Διὰ ταύτης ἀσκεῖ τὴν προπαγάνδαν του καὶ διαδίδει τὰς ἀντεθνικὰς καὶ ἀντιχριστιανικὰς ἰδέας καὶ ψευδεῖς ἀντιλήψεις του ἐπὶ πασῶν τῶν θεμάτων τοῦ ἀνθρωπίνου βίου. Χρησιμοποιεῖ δὲ χάριν τούτου τὰ διάφορα εἶδη τοῦ προφορικοῦ καὶ γραπτοῦ λόγου καὶ πάντα τὰ μέσα διαδόσεως τούτου. Ἐπὶ πλέον ἀγωνίζεται ποικιλοτρόπως, ἵνα ἡ λεγομένη δημοτικὴ υἱοθετηθῇ παρὰ τῆς Ἑλληνικῆς Πολιτείας, εἰσέλθῃ εἰς τὴν Παιδείαν τῆς Ἑλλάδος καὶ ἐπικρατήσῃ ὡς ἡ ὁμιλία τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ. Ἐπιδιώκει δὲ ταῦτα, ἐπειδὴ ἡ δημοτικὴ προσφέρεται εἰς τοὺς ριζοσπαστικὸς ἀντεθνικοὺς καὶ ἀντιχριστιανικοὺς αὐτοῦ σκοπούς. Εἶναι δὲ οἱ σκοποὶ οὗτοι, ἢ ριζικὴ ἀλλοίωσις τῶν Ἑλλήνων καὶ ἡ ἀφομοίωσις αὐτῶν παρ' ἄλλων ἐθνῶν, ἢ τοῦ κομμουνιστικοῦ στρατοπέδου. Οἱ σκοποὶ οὗτοι τοῦ κομμουνισμοῦ ἢ μαρξισμοῦ ἐπιδιώκονται διὰ τῆς πραγματοποιήσεως ἐμμέσων ἀντεθνικῶν σκοπῶν, ὡς εἶναι ἡ λήθη τοῦ παρελθόντος, ὁ ἀφανισμός τῆς ἐθνικῆς συνειδήσεως καὶ ἡ ἀντικατάστασις τῶν ὀρθοδόξων χριστιανικῶν ἀληθειῶν καὶ τῶν χριστιανικῶν ἐθνικῶν παραδόσεων διὰ τῶν κομμουνιστικῶν ἢ μαρξιστικῶν ψευδῶν καὶ συνηθειῶν. Ἡ δὲ ἐπίτευξις τῶν ἐμμέσων τούτων σκοπῶν

επιχειρείται διά τῆς ἀποκοπῆς τῶν Ἑλλήνων ἀπὸ τῆς ἐθνικῆς αὐτῶν παραδόσεως καὶ τῆς ἀποξενώσεως αὐτῶν ἀπὸ τῶν ἐλληνικῶν κειμένων, τῶν πηγῶν τούτων πνευματικῆς δυνάμεως καὶ ἰσχύος, διὰ τῆς ὁποίας ἡ μαρξιστικὴ θεωρία ἡττάται εὐχερῶς κατὰ κράτος, ὁ δὲ κομμουνισμὸς ἀποδεικνύεται ὡς ἡ μεγαλύτερα κοινωνικὴ πλάνη. Χάριν δὲ τῆς ἀποκοπῆς καὶ ἀποξενώσεως ταύτης τῶν Ἑλλήνων, χρησιμοποιεῖται ὡς μέσον ἡ διαρκῶς μακρότερον τῆς ἐθνικῆς ἐλληνικῆς γλώσσης πορευομένη δημοτικὴ. Διὰ ταύτης εἶναι δυνατὴ ἡ γλωσσικὴ ἀπομόνωσις τῶν σημερινῶν Ἑλλήνων ἀπὸ τοῦ Ἔθνους τῶν καί, ἐν συνεχείᾳ, ἡ πορεία αὐτῶν διὰ τῶν ἀναφερθέντων σκοπῶν πρὸς τὴν ριζικὴν ἐθνικὴν ἀλλοίωσιν καὶ ἀφομοίωσιν τῶν παρὰ τοῦ κομμουνισμοῦ. Ὁ τοιοῦτος ἀφανισμὸς τῆς Ἑλλάδος ἐνδιαφέρει ἀμέσως τὸν κομμουνισμὸν, καθ' ὅτι ἡ Ἑλλάς ἀποτελεῖ δι' αὐτὸν ἐνδιαφέρει ἀμέσως τὸν κομμουνισμὸν, καθ' ὅτι ἡ Ἑλλάς ἀποτελεῖ δι' αὐτὸν τὴν μόνην ἐν τῷ κόσμῳ ἀκαταμάχητον πνευματικὴν δύναμιν, ὡς δεικνύουν ἤδη τὰ γεγονότα, θὰ καταδείξουν δὲ τὰ πράγματα καὶ ἐν τῷ μέλλοντι. Ὁ κομμουνισμὸς, μὴ δυνάμενος νὰ καταλάβῃ τὸ πνευματικὸν φρούριον Ἑλλάδος, διὰ τοῦ συνθήματος τῆς δημιουργίας νέας δῆθεν ἐλληνικῆς γλώσσης, τῆς δημοτικῆς, καλεῖ τοὺς Ἑλληνας, ὅπως ἐπιδεικνύοντες κακὴν φιλοτιμίαν, ἐξέλθουν ἐν ὀνόματι τῆς δῆθεν προόδου ἐκτὸς τῶν γλωσσικῶν τειχῶν τοῦ Ἔθνους τῶν καὶ οὕτως, ἀπομονωμένοι, γίνουσι εὐάλωτοι εἰς αὐτόν. Προκαλεῖ δὲ ἐντύπωσιν, ὅτι ὄχι μόνον ὁ κομμουνισμὸς ἢ μαρξισμὸς, ἀλλὰ καὶ πάντες οἱ ἀσκούντες σήμερον ἀνθελληνικὴν προπαγάνδαν χρησιμοποιοῦν ὡς γλωσσικὸν τῶν ὄργανον ἐπίσης τὴν δημοτικὴν, ὡς καταφαίνεται π.χ. εἰς τὰς κατὰ τῆς Ἑλλάδος ραδιοφωνικὰς τῶν ἐκπομπὰς.

Τὸ θλιβερόν ὅμως εἶναι, ὅτι εὐρίσκονται Ἑλληνας ἡλαττωμένης ἐθνικῆς ἀντιστάσεως, ἢ καλοπροαίρετοι πεπλανημένοι, ἢ ἡμίμαθεῖς, ἢ ἄθεοι καὶ μηδενισταί, οἱ ὅποιοι, συντασσόμενοι γλωσσικῶς μετὰ τῶν ἐχθρῶν τῆς Ἑλλάδος, πράττουν καὶ οὗτοι τὸ ἴδιον. Μεταχειρίζονται, δηλαδή, καὶ αὐτοὶ τὴν πάντοτε φύσει μακρότερον τῆς ἐλληνικῆς γλώσσης τείνουσαν δημοτικὴν, συνεργοῦντες οὕτω, ἀσυναίσθητως ἢ ἐνσυνειδήτως, εἰς τὸ ἔργον τῆς γλωσσικῆς διασπάσεως τοῦ Ἔθνους καὶ τῆς γλωσσικῆς ἀπ' αὐτοῦ ἀπομόνωσεως τῶν συγχρόνων Ἑλλήνων, πρὸς χάραν τῶν ἐχθρῶν τῆς Πατρίδος. Καὶ προσπαθοῦν μὲν οὗτοι νὰ δικαιολογηθοῦν, ἰσχυριζόμενοι ὅτι οὕτω πράττοντες ἀρπάζουν δῆθεν τὸ γλωσσικὸν ὄπλον ἀπὸ τῶν ἐχθρικῶν χειρῶν, ἀλλὰ ματαίως. Πρῶτον μὲν, διότι ὄπλον στρεφόμενον ἐναντίον τῆς Ἑλλάδος δὲν εἶναι δυνατόν νὰ χρησιμοποιηθῇ ὑπὲρ αὐτῆς, ἐπειδὴ, ἀντὶ τῶν ἐχθρῶν, θὰ χειρισθῶν τοῦτο οἱ καλοδιάθετοι Ἑλληνας. Ἐκρηκτικὸν ὄπλον, τεθὲν ἐντὸς ναοῦ ὑπὸ ἐχθρῶν, θὰ ἐπιφέρῃ καταστροφὴν, οἴσοδῆποτε κι ἂν προκαλέσῃ τὴν ἔκρηξίν του. Ἐπειτα, οἱ

χρησιμοποιοῦντες τὴν δημοτικὴν τῶν ἐχθρῶν τοῦ Ἔθνους Ἑλληνας, ἐν τέλει ἐμμένουν συνήθως ἐν αὐτῇ, προσηλούμενοι τρόπον τινὰ εἰς τὸ διαπρήσαν αὐτοὺς ἐχθρικὸν γλωσσικὸν ὄπλον καὶ γινόμενοι χρήσιμοι ὑπὲρ τῶν πολεμίων εἰς τὸ ἀντεθνικὸν ἔργον τῶν. Ἡ πρὸς τοὺς ἐχθροὺς δὲ αὐτῆς ὑπηρεσία τούτων ἔχει τοσοῦτον μᾶλλον σημασίαν, καθ' ὅτι ὁ δι' αὐτῶν γλωσσικὸς πόλεμος κατὰ τῆς Ἑλλάδος διεξάγεται ὑπὸ τὸ κάλυμμα τῆς ἐντύπωσεως, ὅτι δῆθεν γίνεται ὑπὲρ αὐτῆς!

Τὸ δὲ θλιβερότερον εἶναι, ὅτι ὄχι μόνον οἱ ἀνωτέρω, ἀλλὰ καὶ Ἑλληνας κινούμενοι εἰς τὸν ἐλληνικὸν χῶρον ὡς ἐκπρόσωποι τῆς θρησκείας πράττουν καὶ οὗτοι τὸ αὐτό. Δὲν πρόκειται ἐνταῦθα περὶ τῶν ἀσκούντων ἐν Ἑλλάδι προσηλυτισμὸν αἰρετικῶν, οἱ ὅποιοι, ταυτιζόμενοι πρὸς τοὺς πολεμίους τοῦ Ἔθνους, εἶναι φυσικὸν νὰ ἐπιδιώκουν τὴν γλωσσικὴν ὑπονόμισιν αὐτοῦ. Τὸ ἀποκαρδιωτικὸν εἶναι ὅτι Ὁρθόδοξοι Χριστιανοὶ Ἑλληνας, διαθέτοντες ζῆλον καὶ πνεῦμα θυσίας καὶ ἐργαζόμενοι δραστηρίως ὑπὲρ τῆς θρησκείας, υἱοθετοῦν ὡς γλωσσικὸν τῶν ὄργανον τὴν δημοτικὴν, κινούμενοι ὑπὸ πνεύματος κακῆς σκοπιμότητος καὶ παρεξηγημένης συγκαταβάσεως πρὸς τὸν λαόν. Οὗτοι, ἀναπτύσσοντες ὀργανωμένην θρησκευτικὴν δρᾶσιν ἐν τῇ κοινωνίᾳ καὶ ἐπηρεάζοντες διὰ τοῦ προφορικῆς καὶ γραπτῆς λόγου τῶν ταύτην ἐν ὀνόματι τῆς θρησκείας, συντελοῦν, ὥστε διὰ τοῦ θρησκευτικοῦ κύρους νὰ πείθεται ὁ λαός, ἵνα ἀποδεχθῇ ἀδιαμαρτυρήτως τὴν γλωσσικὴν αὐτοῦ ἀπομόνωσιν ἀπὸ τοῦ Ἔθνους του. Διὰ τῆς πεπλανημένης γλωσσικῆς θρησκευτικῆς ταύτης δράσεως, ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς ἀποκόπτεται τῶν ὀρθόδοξων χριστιανικῶν κειμένων καὶ μένων οὕτως ἄνευ ὀρθῆς θρησκευτικῆς τροφοδοσίας, γίνεται εὐεπεπηρεάστος ἐναντι αἰρετικῶν καὶ ἀντεθνικῶν ἐπιρροῶν καὶ ἐπιδιώξεων, ἔνεκα τῶν ὁποίων ἐκτρέπεται τῆς ὀρθόδοξου χριστιανικῆς καὶ ἐθνικῆς πορείας του. Προκαλεῖ δὲ ὄχι μόνον θλίψιν, ἀλλὰ καὶ πολλὴν ἀνησυχίαν τὸ γεγονός, ὅτι τὴν ὡς ἄνω ἐσφαλισμένην, ἀνορθόδοξον καὶ ἀντεθνικὴν γλωσσικὴν τακτικὴν ἀκολουθοῦν σήμερον καὶ πολλοὶ ἐκπρόσωποι τῆς ἐν Ἑλλάδι Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας, καίτοι ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ὑπῆρξε πάντοτε ἡ Κιβωτὸς σωτηρίας καὶ τῆς ἐλληνικῆς γλώσσης, ἥτις εἶναι καὶ ἡ ἐκκλησιαστικὴ γλῶσσα. Προκαλεῖ δὲ ἀνησυχίαν τὸ γεγονός τοῦτο, διότι, ἐὰν ἡ ἀναφερθεῖσα κομμουνιστικὴ γλωσσικὴ ἐπιδρομὴ ἐνισχυθῇ ὑπὸ τῶν παρὰ τὸ πρέπον δημοτικιστῶν ἐκκλησιαστικῶν ἐκπροσώπων, ἢ ἐν τῇ γλώσσῃ κάμψις τοῦ Ἔθνους δέον νὰ θεωρηθῆται μᾶλλον βεβαία.

Παρὰ ταῦτα, τὸ ἐλληνικὸν γλωσσικὸν ζήτημα δὲν θὰ ἐλάμβανε τὴν ὀξύτητα, τὴν ὁποίαν προσέλαβεν, ἐὰν δὲν ἐγένετο ἀντικείμενον καὶ πολιτικῆς ἐκμεταλλεύσεως. Διὰ τῆς πολιτικῆς ἐκμεταλλεύσεως τὸ ζήτημα τοῦτο ἐξῆλθε τῶν ὀρίων τοῦ κύκλου τῶν γλωσσοπλαστῶν καὶ λογιστε-

χνών και έλαβε τὰς διαστάσεις και τὸν χαρακτήρα τῆς πολιτικῆς. Ἡ πολιτικὴ παραταξιακὴ διαίρεσις τῶν Ἑλλήνων κατέστη και γλωσσικὴ παραταξιακὴ διάστασις αὐτῶν, ἢ πολιτικὴ ἀντίθεσις των ἔγινε και γλωσσικὴ ἀντίθεσις, ἢ δὲ σφοδρὰ πολιτικὴ των διαμάχη ἐνεφανίσθη και ὡς ὄξεια γλωσσικὴ ἀλληλομαχία. Ἡ πολιτικὴ ὄχι μόνον δὲν συνέβαλεν εἰς τὸν κατευνασμὸν τῶν δύο γλωσσικῶν μερίδων, καθαρουούσης και δημοτικῆς, ὡς ὄφειλεν, ἀλλὰ τὸναντίον μετεχειρίσθη τὴν ἀντίθεσιν τούτων πρὸς ἴδιον ὄφελος και οὕτω τὴν ἐπηύξησεν. Ἐνῶ εἶχε χρέος νὰ βοηθήσῃ δι' ὀρθὴν λύσιν τοῦ γλωσσικοῦ ζητήματος βάσει τῆς ἐπιταγῆς τοῦ Ἔθνους, διὰ τῆς πολιτικῆς ἐκμεταλλεύσεως αὐτοῦ συνετέλεσεν εἰς περαιτέρω ἀπομάκρυνσιν τῆς λύσεως ταύτης και δημιουργίαν τοῦ γλωσσικοῦ ἀδιεξόδου. Ἡ πολιτικὴ δὲν ἐσεβάσθη τὸ ἑλληνικὸν γλωσσικὸν θέμα ὡς θέμα ἀνήκον ὄχι εἰς ἑαυτήν, ἀλλ' εἰς τὸ Ἔθνος, ἀλλὰ μετεχειρίσθη τοῦτο ἀσεβῶς. Τὸ οἰκειοποιήθη χάριν τῶν ἰδίων αὐτῆς συμφερόντων και ἀπὸ ζήτημα ἔθνικόν τὸ μετέτρεψεν εἰς ζήτημα πολιτικόν. Τὸ ἀντεμετώπισε διὰ τῆς ἀστάτου αὐτῆς πολιτικῆς σκοπιμότητος και τὸ παρεμόρφωσεν. Οὕτω τὸ γλωσσικὸν ζήτημα τῆς Ἑλλάδος διὰ τῆς πολιτικῆς μετεποιήθη εἰς διαιωνιζομένην γλωσσικὴν διαμάχην, ἄνευ διεξόδου τινός.

Β'.

Ἡ ἘΘΝΙΚΗ ΑΓΑΝΤΗΣΙΣ

1. Ἡ ἔθνικὴ γλῶσσα

Κατόπιν τῶν ἐκτεθέντων, ἀνακύπτει αὐθορμήτως τὸ ἐρώτημα: ποία εἶναι, λοιπόν, ἢ ἀπάντησις τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους ἐπὶ τοῦ ἑλληνικοῦ γλωσσικοῦ ζητήματος; Ἡ ἀπάντησις αὕτη σχετίζεται πρὸς τὴν ἔθνικὴν γλῶσσαν τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Εἶναι δὲ ἡ ἔθνικὴ ἑλληνικὴ γλῶσσα, ἢ λογία γλῶσσα τῶν κλασσικῶν ἑλληνικῶν κειμένων πασῶν τῶν ἐποχῶν τοῦ ἔθνικοῦ ἑλληνικοῦ βίου, τῆς προχριστιανικῆς και τῆς χριστιανικῆς ἐποχῆς, ἢ διακρινομένη διὰ τὴν ἐνότητα, τὴν εὐλυγισίαν, τὸν πλοῦτον τῶν λέξεων και τὸ κατάλληλον και διὰ τὰς πρακτικὰς και διὰ τὰς πνευματικὰς ἐπιδόσεις τοῦ ἀνθρώπου, μάλιστα δὲ τὰς δευτέρας. Ἡ ἔθνικὴ αὕτη ἑλληνικὴ γλῶσσα ἐκαλλιεργήθη ἀνὰ τοὺς αἰῶνας ἐπιμελῶς διὰ τοῦ ὄξυτάτου ἑλληνικοῦ φιλοσοφικοῦ νοῦ και ἀνεπτύχθη εἰς τὰ διάφορα εἶδη τοῦ λόγου τόσον, ὥστε ὁ ἑλληνόφωνος λόγος νὰ ἀποβῇ, κατ' ἀνθρώπον, τὸ κάλλιστον ἀγαθὸν ἐν βίῳ. Εἰς ταύτην τὴν γλῶσσαν ὠμίλησαν οἱ πρὸ Χριστοῦ ἰσχυρότερον παντὸς ἄλλου φιλοσοφήσαντες και διὰ ταύτης ἐξεφράσθησαν οὗτοι κατὰ τρόπον, ὥστε οἱ μετ' αὐτοὺς φιλοσοφούντες νὰ θεωρῆται ὅτι ἐπιτυγχάνουν πως, ἐὰν λαοῦν ὡς μαθηταὶ ἐκείνων. Εἰς ταύτην τὴν γλῶσσαν ἐδιδάχθη ἐν κόσμῳ ἢ θεία Ἀποκάλυψις διὰ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τοῦ Κυρίου και δὴ μετὰ τσαυτῆς ἀκριβολογίας, ὥστε, ὡς ἐλέχθη και ἀνωτέρω, ἢ διδασκαλία ταύτης εἰς ἑτέραν γλῶσσαν, πλὴν τῆς ἑλληνικῆς, ἢ ἐν ἀγνοίᾳ τῆς ἑλληνικῆς, νὰ διακινδυνεύη τὴν ὀρθόδοξον πίστιν.

Εἰς τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν ἐγράφησαν και διετηρήθησαν ἐν τῷ κόσμῳ αἱ Ἁγίαὶ Γραφαί, αἱ ἀποφάσεις τῶν Οἰκουμενικῶν και τοπικῶν Συνόδων τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας και ἡ διδασχὴ τῶν ἁγίων Πατέρων τῆς Ὁρθοδοξίας. Ἡ ἑλληνικὴ γλῶσσα ἐκαλλιεργήθη ὑπὸ τῶν φιλοσόφων, ἐπροτιμήθη παρὰ τῆς Ἐκκλησίας, ἐλαλήθη ὑπὸ τῶν Ἁγίων, ἐτιμήθη παρὰ τοῦ Θεοῦ, και ἔγινε φορεὺς τῆς ὑψηλοτέρας ἀνθρωπίνης ἐπινοίας και τῆς θείας ἀληθείας, διότι ὑπῆρξε και εἶναι ἡ τελειοτέρα και ἀνυπερέβλητος γλῶσσα ἐπὶ γῆς. Αὕτη εἶναι ἡ γλῶσσα ἐνὸς Πλάτωνος, ἐνὸς Δημοσθένους, ἐνὸς Θουκυδίδου και πάντων τῶν ὁμοίων πρὸ Χριστοῦ ἔραστῶν τοῦ ἑλληνικοῦ λόγου, ὡς και ἡ γλῶσσα ἐ-

των αναφερθέντων ανωτέρω λόγων, ενδείκνυται να χρησιμοποιηθῆ συγ-
καταβατικῶς ἢ ἀπλῆ καθαρῆουσα, ὑπὸ τοὺς ἀκολουθοῦσας ἀπαραιτήτους
ῥους. Πρῶτον, θὰ χρησιμοποιηθῆ ἢ ἀπλῆ καθαρῆουσα, ἢ νοσημένη ῥ-
χι κατὰ τὴν ἀποψιν τῶν ὁπαδῶν τῆς λεγομένης δημοτικῆς, ἀλλὰ κατὰ
τὴν ἀντίληψιν τῶν ὑποστηρικτῶν τῆς καθαρῆουσης. Δεύτερον, ἢ ἀπλῆ
αὕτη καθαρῆουσα θὰ χρησιμοποιηθῆ ὡς σημεῖον ἐκκινήσεως πρὸς τὴν
ἐθνικὴν γλῶσσαν τῆς Ἑλλάδος. Καὶ τρίτον, ἢ θεώρησις καὶ ἢ ἔννοια
τῆς ἀπλῆς καθαρῆουσης δὲν θὰ ἐμμείνῃ εἰς τὴν ἀντίληψιν τῶν ὑποστη-
ρικτῶν τῆς καθαρῆουσης, ἀλλὰ θὰ ὑπερῶν ταύτην, διὰ τῆς καθοδηγη-
τικῆς καὶ ζωογόνου ἐπιδράσεως τῶν ἐλληνικῶν κειμένων, κατὰ τρόπον
ἄμεσον καὶ ἀποτελεσματικόν. Θὰ ἐπιδιωχθῆ δὲ τοῦτο, διὰ τῆς ἀποφασι-
στικῆς στροφῆς τῶν Ἑλλήνων πρὸς τὰ ἐλληνικὰ κείμενα, χρησιμοποιη-
ομένου χάριν τούτου παντὸς μέσου, μάλιστα δὲ τῆς Παιδείας.

Ἡ ἄμεσος ἐπαφή τῶν Ἑλλήνων μετὰ τὰ ἐλληνικὰ κείμενά των, ἢ
ἐντρυφήσις τούτων εἰς ταῦτα καὶ ἢ δι' αὐτῶν θεώρησις τοῦ ἐλληνογλώσ-
σου λόγου τῆς ἀληθείας, θὰ ἱκανώσῃ αὐτοὺς νὰ ἀντιληφθοῦν ὀρθῶς τὴν
δυνατὴν σημερινὴν μορφήν τῆς ἐθνικῆς αὐτῶν γλώσσης καὶ νὰ ἀποκτή-
σουν καὶ χρησιμοποιήσουν ταύτην ἐθνοπρεπῶς. Τοιοῦτοτρόπως, θὰ κα-
ταστή δυνατὸν ἢ προταθεῖσα ἀνωτέρω ἀπλῆ καθαρῆουσα νὰ ἀναπτυχθῆ
προδευτικῶς, νὰ ὀδεύσῃ τὴν ἐθνικὴν γλωσσικὴν ὁδὸν καὶ νὰ γίνῃ ἐθني-
κὴ καθαρῆουσα γλῶσσα, ἔχουσα ὡς κύριον γνώρισμα τὴν ἐξάρτησιν
ταύτης ἀπὸ τῶν ὡς ἄνω ἐλληνικῶν κειμένων καὶ τὴν τάσιν πρὸς τὴν
τελείαν ἐθνικὴν γλῶσσαν τῆς Ἑλλάδος, κατ' ἀντίθεσιν τοῦ σήμερον γινο-
μένου. Λέγομεν κατ' ἀντίθεσιν τοῦ σήμερον γινομένου, ἐπειδὴ εἰς τὰς
ἡμέρας μας ἢ ἀπλῆ καθαρῆουσα, ἀκολουθοῦσα ἐσφαλμένην κατεύθυνσιν,
τείνει πρὸς τὴν ἀντιῶσαν εἰς τὴν καθαρῆουσαν δημοτικὴν, ἥτις δημοσι-
κὴ, περιοριζομένη εἰς τὰ ὑπὸ τοῦ λαοῦ κατὰ τοὺς δημοτικιστὰς καταλη-
πτὰ, ὅχι μόνον ἀπεξενώθη ἀπὸ τῶν ἐλληνικῶν κειμένων, ἀλλὰ καὶ φέ-
ρεται πρὸς ἄλλοτριαν τοῦ Ἑθνικοῦ γλωσσικῆν μορφήν, διὰ τῆς ὁποίας
καὶ τὸ ἐθνικὸν γλωσσικὸν αἶσθημα τῶν Ἑλλήνων συμπνίγεται καὶ ἢ ἔ-
νοδος τούτων πρὸς τὴν τελειότητα τῆς ἐλληνικῆς γλώσσης ἀνακόπτεται
διὰ παντός. Ἡ πρὸς τὴν δημοτικὴν ἐρωτοτροποῦσα ἀπλῆ καθαρῆουσα
κατευθύνεται: φυγοκέντρως πρὸς ταύτην, φερομένη ἐν συνεχείᾳ μετ' αὐ-
τῆς μακρὰν τῶν γλωσσικῶν θησαυρῶν τοῦ Ἑθνικοῦ, ἄνευ κατευθύνσεως,
ἢ ἄνευ ἐθνικῆς κατευθύνσεως. Ἡ ἐθνικὴ καθαρῆουσα θὰ κατευθύνεται
κεντρομόλως πρὸς τὴν γλῶσσαν τῶν ἐλληνικῶν κειμένων καὶ θὰ συντελῆ
εἰς πνευματικὴν συσπείρωσιν τοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ τὴν διατήρησιν τῆς
ἐθνικῆς ἰδιομορφίας καὶ ἐνότητος αὐτοῦ.

Ἡ ἐθνικὴ καθαρῆουσα δὲν θὰ εἶναι γλῶσσα ἄνευ ἐθνικῆς κατευθύν-

σεως, ὡς ἢ δημοτικὴ, οὔτε ἄνευ ὠλοκληρωμένου προτύπου, ὅπως ἢ καθα-
ρεύουσα, ἀλλὰ, ἀντιθέτως, θὰ ἔχῃ καὶ ὀρθὴν ἐθνικὴν κατεύθυνσιν καὶ ὠλο-
κληρωμένον γλωσσικὸν πρότυπον. Εἶναι δὲ ἢ κατευθύνσις αὕτη καὶ τὸ
πρότυπον ἢ ὠλοκληρωμένη καὶ τελεία ἐθνικὴ ἐλληνικὴ γλῶσσα. Διὰ τῆς
ἐθνικῆς καθαρῆουσης δὲν θὰ ἀποκόπτονται οἱ Ἑλληνες τῶν ἐλληني-
κῶν κειμένων, καταπίπτοντες πρὸς ὅ,τι ἐφθαρμένον καὶ ἀκατέργαστον ἐλ-
ληνικόν, ἢ φερόμενοι πρὸς ὅ,τι ξενικόν, ἀλλὰ τὸναντίον θὰ τείνουν πρὸς
τὰ κείμενα ταῦτα μετὰ πόθου. Διὰ ταύτης, δὲν θὰ ἀποξενοῦνται οὗτοι ἀπὸ
τοῦ ἐθνικοῦ καὶ ἐκκλησιαστικοῦ παρελθόντος των, ἀλλὰ θὰ συνδέονται μετ'
αὐτοῦ στενῶς, ὡς οἱ νεοφυεῖς κλάδοι πρὸς τὸ ἔλον φυτόν. Ἡ ἐθνικὴ καθαρ-
ρεύουσα δὲν θὰ προσκρούῃ εἰς τὸ ζῶν καὶ πατροπαράδοτον γλωσσικὸν αἶ-
σθημα τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ, ἀλλὰ θὰ ἱκανοποιῆ τοῦτο, ἐνῶ θὰ συντελῆ
ἀληθῶς εἰς τὴν ἐπιζητουμένην παρ' αὐτοῦ ὀρθὴν γλωσσικὴν μὲν μορφήν
του. Ἐπὶ πλεόν, ἢ ἐθνικὴ καθαρῆουσα, ὀδεύουσα ἀκίνητῶς τὴν ἐθνικὴν
ὁδόν, δὲν θὰ ἀποκρούῃ νεώτερα, σοβαρὰ καὶ ἄξια λόγου, ἐλληνικὰ γλωσ-
σικὰ δημιουργήματα, ἔστω κι ἂν τινὰ τούτων προκύπτουν κατ' ἐπίδρα-
σιν ξενογλώσσων ῥρων. Ἀντιθέτως, ταῦτα θὰ δύνανται νὰ ἐνσωματώνωνται
εἰς τὸ ἐλληνικὸν λεξιλόγιον, κατὰ τρόπον ὀργανικόν καὶ ἀκίνδυνον διὰ
τὴν ἐλληνικὴν γλῶσσαν, καὶ ὅχι ὡς συμβαίνει σήμερον, κατὰ τρόπον
δηλαδὴ μηχανικόν διὰ τῶν λεξικῶν καὶ μετ' ἐκείνων νοθεύσεως, ἀλλοιώ-
σεως καὶ φθορᾶς τῆς γλώσσης τῆς Ἑλλάδος. Τὰ νεοελληνικὰ ταῦτα γλωσ-
σικὰ πλάσματα θὰ εἶναι δυνατὸν νὰ ἀφομοιώνωνται παρὰ τῆς ἐθνικῆς κα-
θαρῆουσης, μὴ ἀλλοιώνοντα τὸν χαρακτήρα τῆς ἐλληνικῆς γλώσσης
καὶ μὴ διαταράσσοντα τὴν γραμματικὴν καὶ συντακτικὴν τάξιν τοῦ ἐλ-
ληνικοῦ λόγου, μῆτε διακόπτοντα τὴν ἐνότητα αὐτοῦ, ὡς συμβαίνει μετ'
τὴν δημοτικὴν, ἀλλὰ ἀκολουθοῦντα πάντα ταῦτα, ἐναρμονιζόμενα πρὸς
τὴν γλῶσσαν τῆς Ἑλλάδος καὶ περιβαλλόμενα τὴν χάριν ταύτης.

Ἡ λύσις τοῦ σημερινοῦ γλωσσικοῦ προβλήματος τῆς Ἑλλάδος ὑφί-
σταται, ἢ δὲ πραγματοποιήσις ταύτης εἶναι δυνατὴ. Ἡ λύσις αὕτη δὲν
προέρχεται ἔξωθεν τῆς Ἑλλάδος, οὐδὲ πηγάζει ἐκ τῶν γλωσσικῶν ἀδυ-
ναμιῶν τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ, οὐδὲ δύναται νὰ ἀρυσθῆ ἐκ τῶν παρεκκλί-
σεων καὶ τῶν λαθῶν τῶν δημοτικιστῶν καὶ τῶν ὁπαδῶν τῆς καθαρῆουσης.
Ἡ ἐν λόγῳ λύσις προέρχεται ἐξ αὐτοῦ τούτου τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἑθνικοῦ,
πηγάζει ἐκ τῆς ἐθνικῆς ἐλληνικῆς γλώσσης καὶ ἀντλεῖται ἐκ τῶν ἐλλη-
νικῶν κειμένων. Συνεπῶς, ἢ λύσις τοῦ ἐλληνικοῦ γλωσσικοῦ προβλήμα-
τος δὲν εἶναι οὔτε ἢ καθιέρωσις τῆς καθαρῆουσης οὔτε ἢ ἐπιβολὴ τῆς
δημοτικῆς, οὐδὲ ἢ ἐγκατάλειψις τοῦ προβλήματος τούτου εἰς τὸν ροῦν
τῆς λαϊκῆς ὀμιλίας, διὰ νὰ προσέλθῃ δὴθεν ἐξ αὐτῆς κοινὴ τις λαομιέ-
νη νεοελληνικὴ γλῶσσα. Ἡ ὑφισταμένη λύσις εἶναι ἢ ἐκτεθεῖσα ἀνωτέρω

ἐθνική λύσις. Αὕτη ἐκκινεῖ ἐκ τῆς ἀπλῆς καθαρευούσης καὶ πορεύεται ἐπὶ τῆς ἐθνικῆς γλωσσικῆς ὁδοῦ μὲ πρότυπον τὴν ἐθνικὴν γλῶσσαν καὶ ὁδηγοῦς τὰ ἐλληνικά κείμενα, διὰ τὰ καταλήξει εἰς τὴν ἐθνικὴν καθαρευούσαν γλῶσσαν. Ἡ ἐθνικὴ καθαρευούσα εἶναι ἡ ἑλληνοπρεπῆς μορφή τῆς ἐλληνικῆς γλώσσης, ἡ δυναμένη νὰ προέλθῃ ἐκ τῶν ἐλληνικῶν κειμένων καὶ τῆς γλωσσικῆς αἰσθήσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ, διὰ ἑλληνοπρεπτοῦς προσπάθειάς τῶν γλωσσοτεχνῶν καὶ πάντων τῶν σχετικῶν πρὸς τὴν γλῶσσαν παραγόντων. Ἡ ἐν λόγῳ ἐθνικὴ λύσις τοῦ ἐλληνικοῦ γλωσσικοῦ προβλήματος δύναται νὰ πραγματοποιηθῇ καὶ μάλιστα εὐχερέστερον πάσης ἄλλης νομιζομένης λύσεως αὐτοῦ, ἐὰν δεχθῶμεν νὰ ἀκούεται ἐν Ἑλλάδι ἡ ἀρμονικὴ καὶ ὄντως μυριόστομος φωνὴ τοῦ Ὁρθοδόξου Ἑλληνικοῦ ἤμῶν Ἔθνους, ἡ δίκην ἤχων ὑδάτων πολλῶν ἀναδυομένη ἐκ τῶν ἐλληνικῶν κειμένων, τῶν προχριστιανικῶν καὶ δὴ τῶν ὀρθοδόξων χριστιανικῶν, τῶν καλλιπρῶν καὶ μεγαλειωδῶν τούτων ποταμῶν τῆς ἀνθρωπίνης καὶ θείας σοφίας, οἱ ὅποιοι, διατρέχοντες τὸν ἐθνικὸν βίον τῆς Ἑλλάδος, δύναται νὰ ἀρδεύουν καὶ τοὺς σημερινοὺς Ἑλληνας πρὸς ζωογονίαν.

3. Προτεινόμενα μέτρα

Ἐν κατακλείδι, ὡς ἐκτεθοῦν ἐνταῦθα προτάσεις τινές, ἀφορῶσαι εἰς τὰ ἐνδεικνυόμενα ληπτέα μέτρα, χάριν προωθήσεως τῆς ἐκτεθείσης ἐθνικῆς λύσεως τοῦ γλωσσικοῦ ζητήματος τῆς Ἑλλάδος.

1) Προστασία τῆς ἐθνικῆς ἐλληνικῆς γλώσσης σημαίνει προστασίαν τῆς πνευματικῆς ὑποστάσεως τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς ἐκπολιτιστικῆς ταύτης ἀποστολῆς ἐν τῷ κόσμῳ, ἡ δὲ παραμέλησις τῆς γλώσσης ταύτης ἰσοδυναμεῖ πρὸς παραμέλησιν τῆς πνευματικῆς ἀκεραιότητος τῆς Ἑλλάδος, ἡ ὅποια εἶναι μείζωνος σημασίας τῆς ἑδαφικῆς ἀκεραιότητός της. Ὅπως τὸ ἑδαφος τῆς Ἑλληνικῆς Πατρίδος περιλαμβάνει τοὺς Ἑλληνας πολίτας, οὕτω καὶ ἡ ἐλληνικὴ γλῶσσα φέρει τοὺς πνευματικοὺς θησαυροὺς τῆς Ἑλλάδος. Ὅθεν, ἡ Ἑλληνικὴ Πολιτεία ἔχει ἐθνικὸν καθήκον, ὅπως προστατεύῃ τὴν ἐθνικὴν γλῶσσαν τῆς Ἑλλάδος, ὡς ὑπερασπίζεται τῆς ἑδαφικῆς ἀκεραιότητος τῆς Ἑλληνικῆς Πατρίδος.

2) Ἡ νομοθετικὴ καθιέρωσις τῆς ἀπλῆς καθαρευούσης, νοουμένης ὡς ἐλέχθη ἀνωτέρω, δηλαδὴ καθοδηγούμενης παρὰ τῆς ἐθνικῆς γλώσσης τῶν ἐλληνικῶν κειμένων καὶ φερομένης ὄχι μακρὰν ταύτης, ἀλλὰ πρὸς αὐτὴν, ὑπάγεται ὄχι ἀπλῶς εἰς τὰ δικαιώματα, ἀλλὰ εἰς τὰ καθήκοντα τῆς Ἑλληνικῆς Πολιτείας ἐναντι τῆς γλώσσης τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους.

Συνεπῶς ἡ καθιέρωσις τῆς ὡς ἄνω ἀπλῆς καθαρευούσης δεόν νὰ εἶναι καθολικὴ. Πρέπει, δηλαδὴ, νὰ ἀφορᾷ ὄχι μόνον εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Παιδείαν, ἀλλὰ εἰς πᾶσαν πολιτειακὴν καὶ κρατικὴν ἐνέργειαν καὶ ἐκδηλώσιν, ὡς προϋπόθεσις δὲ χορηγήσεως κρατικῆς ἀρωγῆς καὶ προστασίας, εἰς πᾶσαν ἰδιωτικὴν πρωτοβουλίαν καὶ δραστηριότητα.

3) Ἡ στροφή τῶν Ἑλλήνων πρὸς τὴν μελέτην τῶν ἐλληνικῶν κειμένων δὲν εἶναι ἡσσονος σημασίας τῆς στροφῆς τούτων πρὸς τὰς φυσικομαθηματικὰς κ.λ.π., ἐπιστήμας, τὴν τεχνολογίαν καὶ τεχνικὴν, ἀλλὰ τούναντίον μείζωνος σπουδαιότητος καὶ μακροπροθέσμως συμφερωτέρα ἐθνικῶς καὶ ἀποδοτικώτερα, ὡς ἀναπτύσσουσα τὴν ἀνθρωπίνην προσωπικότητα πλεόν τῆς δευτέρας. Διὰ τῆς στροφῆς πρὸς τὰς φυσικομαθηματικὰς ἐπιστήμας, τὴν τεχνικὴν κ.λ.π., εἶναι δυνατόν σήμερον ὁ Ἑλληὴν ἀναπτυσσόμενος νὰ ἐξισωθῇ πρὸς πάντα ἰσοβαθμῶς εἰς τὰ αὐτὰ ἀνεπτυγμένον συνάνθρωπον, οἰουδήποτε ἔθνους. Διὰ δὲ τῆς στροφῆς πρὸς τὴν μελέτην τῶν ἐλληνικῶν κειμένων, ὁ Ἑλληὴν δύναται νὰ διατηρῇ ἄτρωτον τὴν ψυχικὴν ἐθνικὴν του ὑπόστασιν, ἀμείωτον τὴν ἐθνικὴν του συνείδησιν καὶ ἐκδηλῶν τὴν πνευματικὴν του ὑπεροχὴν ἐναντι τῶν ἄλλο-εθνῶν, διὰ τῆς ὁποίας ὑπεροχῆς ὑποτάσσεται καὶ ἄγεται πᾶσα καὶ οἰκδηποτε ὑλικὴ δύναμις. Ἐπομένως, ἐπιβάλλεται ὅπως τὸ διαφέρον τῆς Ἑλληνικῆς Πολιτείας ἐκδηλοῦται ὑπὲρ τῆς πνευματικῆς τροφοδοσίας τῶν Ἑλλήνων διὰ τῶν ἐλληνικῶν κειμένων τοῦλάχιστον, ὅπως ἐκδηλοῦται τοῦτο ὑπὲρ τῶν ἐπιστημονικῶν καὶ πρακτικῶν αὐτῶν ἐπιδόσεων.

4) Ἡ εἰσαγωγή τῶν ἐλληνικῶν κειμένων ἀπασῶν τῶν περιόδων τοῦ ἐθνικοῦ βίου, ἐπομένως καὶ τῶν πατερικῶν, διὰ τὰ μὴ εἴπωμεν πρὸ παντὸς τούτων, εἰς πάσας τὰς βαθμίδας τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκπαιδεύσεως, ἀπὸ τῶν Ἀνωτάτων Σχολῶν μέχρι καὶ τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου, κρίνεται ἀναγκαία καὶ ἀπαραίτητος. Ὅθεν, ἡ σταδιακὴ, ἀλλὰ καθολικὴ, δηλαδὴ διὰ πάσας τὰς βαθμίδας, εἰσαγωγή τῶν ἐλληνικῶν κειμένων εἰς τὴν Ἐκπαίδευσιν πρέπει νὰ ἀρχίσῃ τὸ ταχύτερον.

5) Ὁ λόγος ἀπαιτεῖ διανοητικὴ ἱκανότητα ἐξ ἴσου ἰσχυράν, ὅπως καὶ ὁ μαθηματικὸς λογισμὸς, ἂν μὴ καὶ ἰσχυροτέραν. Εἰς τὴν ἀπαιτήσιν ταύτην ἀνταποκρίνεται φύσει ὁ ἀνδρικός νοῦς, τοῦ γυναικείου ἐπίσης φύσει ὑπολειπομένου, παρ' ὅλον ὅτι ἡ γυνὴ ὡς ἄνθρωπος εἶναι ἴση πρὸς τὸν ἄνδρα. Συνεπῶς, ἐπιβάλλεται ὅπως ἡ διδασκαλία τῶν ἐλληνικῶν κειμένων ἀνατεθῇ πρὸ παντὸς εἰς τὸ ἀνδρικὸν φύλον, κατ' ἀντίθεσιν τοῦ σήμερον γινομένου, διὰ λήψεως τῶν ἀπαραιτήτων μέτρων καὶ δημιουργίας τῶν ἀναγκαίων προϋποθέσεων.

6) Ἑλληνεὺς μὴ ἐντροφήσαντες εἰς τὰ ἑλληνικὰ κείμενα, πατερικὰ καὶ προχριστιανικὰ, καὶ μὴ ἐμφορούμενοι ὑπὸ τοῦ πνεύματος αὐτῶν κατὰ τὴν ὀρθόδοξον χριστιανικὴν ἀξιολόγησιν, ἀλλ' ἀντλοῦντες ἀλλαχόθεν καὶ ἐκ δευτέρας ἢ τρίτης χειρὸς τὸ ἐν αὐτοῖς περιεχόμενον καὶ τὰς περὶ αὐτῶν κρίσεις, δὲν ἐνδείκνυνται ὡς σύμβουλοι, γνωμοδοτοῦντες ἐπὶ τοῦ τί δέον γενέσθαι διὰ τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν. Ἐπομένως, ἐπιβάλλεται ὅπως οἱ ἐκάστοτε κρατοῦντες εἶναι λίαν προσεκτικοὶ εἰς τὰς γινομένας πρὸς αὐτοὺς εἰσηγήσεις ἐπὶ τοῦ ἑλληνικοῦ γλωσσικοῦ θέματος, μάλιστα δὲ σήμερον, ἐποχὴν ἀγνοίας τῶν ἑλληνικῶν κειμένων καὶ δὴ τῶν πατερικῶν.

7) Ἐκ τῶν μέχρι τοῦδε ἐκτεθέντων, γίνεται καταφανές, ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ Πολιτεία, ἀλλὰ καὶ ἡ ἐν Ἑλλάδι Ἐκκλησία, δέον νὰ ἐνθαρρύνουν καὶ ἐνισχύουν παντοιοτρόπως πᾶσαν σοβαρὰν πρωτοβουλίαν ὑπὲρ τῆς ἐκδόσεως, τῆς διαδόσεως καὶ μελέτης τῶν ἐν λόγῳ κειμένων, μάλιστα δὲ τῶν πατερικῶν, δηλαδὴ τῶν ὀρθόδοξων χριστιανικῶν, τῶν ὁποίων ἡ Ἐλλειψὶς εἶναι σήμερον λίαν αἰσθητὴ.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Ἡ ἐθνικὴ λύσις τοῦ γλωσσικοῦ ζητήματος τῆς Ἑλλάδος ἐπιβάλλεται ἐκ τοῦ διεξαγομένου σήμερον ἀγῶνος ὑπάρξεως καὶ ἀναδείξεως τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους καὶ τῆς Ὀρθοδοξίας. Ἡ Ἑλλάς, συσπειρωθεῖσα πληθυσμικῶς κατὰ τοὺς τελευταίους τούτους καιροὺς, ὀργανώνεται σήμερον ἐπὶ πλέον πολιτικῶς καὶ ἀναπτύσσεται ὕλικῶς καὶ τεχνικῶς, ἔχουσα ὡς πρότυπα τὰ πλέον αὐτῆς προηγμένα ἔθνη. Εἶναι φυσικόν, λοιπόν, νὰ δέχεται τὴν παντοίαν ἐπίδρασιν τῶν ἐθνῶν μὲ κίνδυνον, νὰ ἐξομωθῆ πρὸς ταῦτα, ὅχι μόνον ὕλικῶς καὶ τεχνικῶς, ἀλλὰ καὶ ἠθικῶς καὶ πνευματικῶς, παρ' ὅλον ὅτι οἱ λαοὶ αὐτῶν παραπαλοῦν, λόγῳ τοῦ πνευματικοῦ χάους ἢ καὶ τῆς ἠθικῆς ἐξαχρειώσεως, εἰς τὴν ὅποιαν κεῖνται. Ὁ κίνδυνος τῆς ἐπὶ τὰ χεῖρω τροπῆς καὶ ἐθνικῆς ἀλλοιώσεως τῶν Ἑλλήνων εἶναι σήμερον ἠῤῥημένως, ἕνεκα τῆς αὐξανομένης ἀλληλεπικoinωνίας τῶν λαῶν καὶ τῆς νέας πληθυσμικῆς ἀναπτύξεως τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἀνὰ τὴν ἀνθρωπότητα.

Ὅπως ἡ πληθυσμικὴ συσπείρωσις τῆς Ἑλλάδος συνετέλεσεν εἰς τὴν ὡς ἄνω πολιτικὴν καὶ ὕλικὴν σύγχρονον ἀνάπτυξιν ταύτης, οὕτω καὶ ἡ πνευματικὴ καὶ ἠθικὴ αὐτοσυγκέντρωσις καὶ ἐνδοστρέφεια αὐτῆς εἶναι ἀπαραίτητοι προϋποθέσεις διὰ τὴν ὀρθὴν περαιτέρω πολιτιστικὴν ἀνάπτυξιν τῆς καὶ τὴν ἐπιτυχῆ νέαν πνευματικὴν ἐξόρμησιν τοῦ Ἔθνους εἰς τὸν κόσμον. Ἐπὶ τοῦ πνευματικοῦ καὶ ἠθικοῦ πεδίου ἡ πολιτιστικὴ κίνησις τῆς Ἑλλάδος ἐπιβάλλεται νὰ εἶναι ὅχι φυγόκεντρος καὶ διαλυτικὴ δι' ἑαυτήν, ἀλλὰ κεντρομόλος καὶ ἐθνοσωτήριος. Ἡ κεντρομόλος πνευματικὴ πολιτιστικὴ κίνησις τοῦ Ἔθνους εἶναι κατορθωτὴ διὰ τῆς στροφῆς τῶν Ἑλλήνων πρὸς τοὺς πνευματικοὺς θησαυροὺς τούτου, οἱ ὅποιοι διασύζονται εἰς τὰ ἑλληνικὰ κείμενα καὶ τὴν ἐθνικὴν καὶ ὀρθόδοξον παράδοσιν αὐτοῦ.

Δημοτικὴ καὶ καθαρῆουσα καὶ περιορισμὸς καὶ ἐμμονὴ εἰς τὴν ἀπλὴν καθαρῆουσαν διέπονται καὶ ὑπηρετοῦν τὴν φυγόκεντρον πολιτιστικὴν κίνησιν διὰ τὴν Ἑλλάδα. Ἡ καθαρῆουσα ἀπομακρύνει ἀπὸ τῶν χριστιανικῶν ἑλληνικῶν κειμένων, ἢ δὲ δημοτικὴ ἀποτελεῖ φυγὴν ἀπὸ

πασῶν τῶν ἐλληνικῶν κειμένων, ὁ δὲ περιορισμὸς καὶ ἐμμονὴ εἰς τὴν ἀπλὴν καθαρεύουσαν συντελοῦν εἰς τὴν σταθεροποίησιν τῆς ἀνθελληνικῆς ταύτης ἀπομακρύνσεως, φυγῆς καὶ ἀποστασίας. Ἡ ἐθνικὴ καθαρεύουσα τῆς ἐθνικῆς λύσεως τοῦ ἐλληνικοῦ γλωσσικοῦ ζητήματος, ἡ ἀποτελοῦσα καρπὸν τῆς πορείας πρὸς τὴν ἐθνικὴν γλῶσσαν θάσει τῶν ἐλληνικῶν κειμένων καὶ μὲ σημείον ἐκκινήσεως τὴν ἀπλὴν καθαρεύουσαν, διέπεται καὶ ὑπηρετεῖ τὴν κεντρομόλον πολιτιστικὴν κίνησιν διὰ τὴν Ἑλλάδα. Δι' αὐτῆς οἱ Ἕλληνες στρέφονται πρὸς τὴν ἐθνικὴν γλῶσσαν αὐτῶν καὶ πρὸς τὰ ἀνυπέροπλα πνευματικὰ ἀγαθὰ τοῦ Ἔθνους των καὶ τῆς Ἐκκλησίας των καὶ δὲν ἀφίστανται τῆς ὀρθοδόξου ἐθνικῆς αὐτῶν παραδόσεως μὲ ἀποτελεσματικὴν διατήρησιν τοῦ ἐθνικοῦ των χαρακτήρος καὶ τῆς πνευματικῆς των ὑπεροχῆς ἔναντι τῶν λοιπῶν λαῶν τῆς γῆς. Τοιοῦτοτρόπως, γίνονται ἰσχυροὶ πνευματικῶς καὶ ἠθικῶς καὶ ἱκανοὶ νὰ ὑπηρετήσουν ἀποτελεσματικῶς εἰς τὴν νέαν ἀποστολὴν τοῦ Ἔθνους ἀνά τὸν σημερινὸν κόσμον. Ἀποδοχὴ τῆς ἐθνικῆς λύσεως τοῦ γλωσσικοῦ προβλήματος τῆς Ἑλλάδος σημαίνει πολιτιστικὴν πρόοδον καὶ δημιουργίαν τῆς Ἑλλάδος καὶ ἡγετικὴν πολιτιστικὴν θέσιν τῶν Ὀρθοδόξων Ἑλλήνων Χριστιανῶν εἰς τὴν ἀνθρωπότητα.

ΕΠΙΤΑ - Βιβλιοθήκη Θεολογικῆς Σχολῆς

1101810006525

